

Троянські баржі

Американське вугілля, яке має забезпечити українців від диктату Москви та гарантувати проходження опалювального сезону, здатне розбалансувати наш енергетичний комплекс
» стор. 6

За правом сильного

До першого вересня громадські ради готують пропозиції до антирейдерського законодавства
» стор. 7

Щастя на ім'я кавун

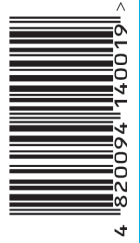

Чим корисна для організму найбільша ягода?
» стор. 11

Україна молода

Вівторок, 8 серпня 2017 року

№ 95 (5256)

4 820094 140019 >

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 25,84 грн.
1 € = 30,67 грн.
1 рос. руб. = 0,4 грн.

Загартувався «Скорпіоном»

Василь Ломаченко втретє захистив свій чемпіонський титул і націлився на об'єднання поясів у напівлегкому дивізіоні

» стор. 15

Після завершення кар'єри Володимиром Кличком основним ударним локомотивом українського профі-боксу тепер буде Василь Ломаченко.
Фото з сайту rbc.ua.

«Хочуть, щоб сиділи всі, як миші під віником. Сиділи і не дзвкали, раділи або принаймні створювали видимість. А яке в окупантів може бути завдання? Змусити населення бути лояльним до влади. Тут усе дуже просто. Якщо ти вибивася з цієї загальної маси, то тобі потрібно дати по носу».

Володимир Балух
активіст, кримчанин, засуджений до 3 років і 7 місяців колонії загального режиму

■ АЛЬТЕРНАТИВА

Ляшко: Політика влади — консервація бідності

Людам потрібні не подачки від держави у вигляді субсидій, а робота та зарплата, переконаний лідер РПЛ

Олег Ляшко переконаний: коли в людей буде робота і зарплата, субсидії їм не знадобляться.

Галина ПЕЧЕРИЦЯ

Україна на порозі нового Тарифного майдану, причина якого — відсутність державної політики розвитку вугільної галузі. На цьому наголошує Олег Ляшко. «Я наведу ціни, за якими в нас закуповують вугілля. ПАР — 97 дол./т, США — 113 дол./т, Австралія — 100 дол./т, В'єтнам — 117 дол./т. А українське вугілля закуповують за ціною 89 дол./т! У нас сьогодні дефіцит не лише антрацитового вугілля марки «А» — через бездарну політику влади у нас уже дефіцит газового вугілля, яке ми також скоро з-за кордону возитимемо. І все це ляже в тарифи, бо вугілля використовують для виробництва електроенергії», — зазначив Ляшко.

Політик обурився, що влада доводить українські шахти до банкрутства, натомість дає роботу закордонним шахтарям. «На розвиток власної вугільної галузі з держбюджету цього року виділено 2,5 млрд. грн., а за імпортом вугілля ми вже заплатили 4 млрд. грн. Наші шахти закривають, а ми мільярди витрачаємо на дороге імпортоване вугілля», — обурився головний радикал.

Водночас Ляшко не лише критикує дії влади, а й пропонує свою стратегію розвитку вугільної галузі. «Ми вимагаємо запровадження державної програми переоснащення 11 блоків ТЕС з антрацитового на газове вугілля, яке в нас є, плюс прийняття державної програми розвитку вуглевидобувної галузі й вкладення інвестицій у видобуток власного вугілля. Бо зараз ми витрачаємо мільярди на виконання програми Трампа, створюємо робочі місця для американців, а наші шахтарі без роботи сидять. Із такою політикою держави в нас не буде ні Нововолинського басейну, ні Дніпровського, ні Львівського», — зазначив Ляшко.

Політик додав, що РПЛ відстоює національні інтереси не лише у вугільній, а й в інших галузях. «Нещодавно Президент таки підписав наш закон про підвищення мита на вивіз метабрухту. Щоб бути сильними, треба продукцію вивозити, а не метабрухт і ліс-кругляк. Тоді будуть робочі місця, валютний баланс, стабільність гривні, стабільність цін», — наголосив Ляшко.

Він також зазначив, що політика Радикальної партії принципово відрізняється від політики влади. «Зверніть увагу, Порошенко говорить, що найважливіше — це субсидії. Це повна дурня. Я кажу, що найважливіше — це достойні зарплати для українців. Коли в них будуть гроші, їм ніякі субсидії не треба будуть. А влада довела людей до ручки, перетворила на жебраків, а тепер подачки дає. До того ж гроші на субсидії йдуть не в кишені простих людей, а в кишені олігархів — власників теплокомуненерго. На ті субсидії з бюджету виділили 60 млрд. грн., а на заходи з енергомодернізації — менше мільярда. Субсидії — це вічна бідність і жебрацтво», — зазначив Ляшко. Він додав, що добиватиметься реалізації антикризового плану розвитку економіки, розробленого його командою. ■

Продовження теми — 6 стор.

Іван БОЙКО

Після відносного затишшя на східному фронті впродовж минулих вихідних, коли ворог значно зменшив кількість обстрілів позицій ЗСУ, вже в неділю ввечері та в понеділок зранку окупанти активізувалися знову. Загалом ворог порушив тишу 18 разів, унаслідок обстрілів поранення отримали троє захисників України. Зокрема, найгарячіше було на маріупольському напрямку, на який припадає половина всіх обстрілів за вказаний період.

У неділю, близько 18:00, під ворожі мінометні обстріли потрапили укріплення ЗСУ в районі Водяного, а згодом і поблизу Широкиного та Павлополя. А вже близько 22:00 по Широкиному окупанти гатили з систем залпового вогню «Град»: за даними штабу АТО, ворог випустив щонайменше 18 реактивних снарядів.

«Дуже неспокійно було біля Азовського моря. Там бойовики випустили по бійцях ЗСУ близько 40 мін із мінометів. Деякі обстріли були достатньо тривалими — одна година або більше. Найпотужніші з них сталися в Широкиному, де противник також застосовував «Град», — додає речник Мі-

■ НА ФРОНТІ

Свистить «Град» над морем

Позиції ЗСУ на Азовському узбережжі окупанти обстріляли з реактивної артилерії

ноборони з питань АТО Андрій Лисенко. Зазначимо, що минулої суботи бойовики не шкодували на Водяне вогню з гранатометів.

Водночас на донецькому напрямку бойові дії велися переважно в Авдіївці та Пісках. Окупанти застосовували бронетехніку та легке озброєння. На двох різних ділянках фронту українські війська відкривали вогонь у відповідь. Тоді як на луганському напрямку противник традиційно порушив режим тиші біля Бахмутської траси та в Попаснянському районі. Бойові дії вели тільки після 16-ї години. Зокрема, по селищу Кримське ворог гатив із мінометів. Утім захисники України відкривали вогонь у відповідь у районі Новошквівського та Новоолександрівки. ■

■ А ТИМ ЧАСОМ...

У Сіверськодонецьку СБУ запланувала проведення антитерористичних заходів. Зокрема, йдеться про превентивні заходи з протидії терористичній та диверсійній загрозам. Поліція Луганщини вже закликає мешканців міста не панікувати та дотримуватися вимог особистої безпеки.

«Під час проведення заходів не залишати без нагальної потреби своїх домівок, дотримуватися правил особистої безпеки та поведіння з підозрілими предметами, вибухонебезпечними речовинами», — наголошують у поліції. Людей також закликають повідомляти правоохоронцям про підозрілих осіб, які можуть бути терористами або диверсантами. Зокрема, в місті Костянтинівка поліція викрила й затримала 37-річного бойовика так званої «Першої Слов'янської бригади», який намагався «залаягти на дно» в рідному місті після злочинів, скоєних у лавах бойовиків «ДНР».

■ «КРИМНАШ»

Дорогий наш. Ну дуже дорогий!

Напередодні дня міста набережні Ялти очищають від шприців і битих пляшок

Ірина КИРПА

Шість днів поспіль, із 9-го по 14 серпня, триватимуть урочисті заходи, присвячені Дню Ялти на анексованому півострові Крим. Буде бібліокруїз за книгами Ялти під назвою «Моє місто в життя веде мене» в одній із місцевих бібліотек. Пройде справжній фестиваль морозів, шоу мильних бульбашок для дітей, а також святкова хода спортсменів.

«День Ялти, як правило, відзначають у другу неділю серпня, нинішнього сезону ця дата збіглася з Днем фізкультурника, — розповіла начальник управління культури адміністрації Ялти Лариса Ковальчук. — Крім традиційних святкових заходів, цього року біля каплиці на набережній пройде молебень на славу міста». Ну, і як же без великого святкового концерту та феєрверка.

Утім гостей нинішнього

сезону буде менше, ніж у минулі роки — про це офіційні прислужники Кремля мовчать. Падіння інтересу людей до відпочинку в Криму багато в чому пов'язане із загальним здорощчанням відпочинку на окупованому півострові (продукти та квитки на літак). За підрахунками українських експертів, кількість відпочивальників у Криму 2017 року знизилася на 25-30 відсотків. Щоправда, окупаційна влада готова визнати падіння інтересу лише на 5 відсотків.

За повідомленням прес-служби міністерства курортів і туризму Криму, кількість туристів, що відвідали Крим за сім місяців поточного року, становила 2 млн. 859 тис. осіб. Із них майже 50 відсотків туристів вибирали відпочинок на Південному березі Криму (ПБК), а інші базувалися в містах кримського передгір'я, а також на базах відпочинку Західного та Східного берегів Криму. При цьому середнє завантаження санаторіїв,

пансіонатів та будинків відпочинку становило не більше 65 відсотків.

Як свідчить статистика, тільки 5 відсотків туристів вибирають автотранспорт як основний засіб пересування від місця проживання на півострові. А решта (95 відсотків відпочивальників) надають перевагу поромній переправі або авіатранспорту. Тим часом самі мешканці Криму та Ялти, зокрема через соціальні мережі, активно скаржаться на жахливу антисанітарію в найбільших містах півострова. Ялтинці визнають, що додзвонитися до відділу муніципального контролю за благоустроєм фактично неможливо. Причина — сезон відпусток у чиновників і працівників комунальних служб Ялти. Отож мешканцям кримських міст часто доводиться розраховувати на особисту обережність та акуратність обходити купи битих пляшок і сміття, які залишаються після себе відпочивальники на всіх набережних міста. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Сенцову — волю!

В Якутську, що в РФ, неподалік колонії, де утримують незаконно ув'язненого Росією українського режисера Олега Сенцова, учасниця гурту Pussy Riot Марія Альохіна на мосту через озеро Сайсари вивісила банер на підтримку політ'язня. «Зробили акцію. За допомогою лляного полотна і рожевого балончика виготовили розтяжку і розташували її на мосту таким чином, щоб її було видно перехожим і мешканцям будинків навпроти», — написала активістка Альохіна у соціальній мережі. «За двадцять хвилин — ВК-1 (виправна колонія. — Ред.), де перебуває Олег Сенцов. Сім із половиною кілометрів, — вказала місце екс-політ'язень. І резюмувала: «Справа Сенцова і Кольченка — одна з головних і ключових політичних справ в історії нашої країни. Свободу». Учасниця Pussy Riot Марію Альохіну та Ольгу Борисову затримали після організованої ними акції — відвезли до відділку поліції за підозрою у скоєнні адміністративного правопорушення, проведення несанкціонованої акції.

Майно Насірова заарештували

Суд наклав арешт на все майно відстороненого голови Державної фіскальної служби Романа Насірова, включно з наявною в нього нерухомістю, згідно з даними держреєстру України, про це повідомили «Українські новини» в понеділок. «У нього заарештовано все майно, включаючи те, яке було вилучено», — сказав адвокат Насірова Олександр Лисак. За його словами, Насіров уже не вивчає можливість отримання дозволу виїхати на лікування до США через суд. Нагадаємо, суд двічі відмовив у цьому його клієнтові й ухвалив рішення про проходження лікування в Україні.

Вісім років колонії

«Прокурор» Анастасія Супряга, що представляє сторону окупантів у судилищі над заступником голови Меджлису кримських татар Ахтемом Чийгозом, вимагає посадити його до колонії на вісім років. Такий запит вона оголосила під час засідан-

ня підконтрольного Кремлю Верховного суду анексованого Криму 7 серпня. Нагадаємо, Ахтема Чийгоза затримали в січні 2015 року за участь у мітингу на підтримку територіальної цілісності України перед будівлею Верховної Ради Криму 26 лютого 2014 року. Тоді мітингувальникам протистояли проросійські активісти, в тому числі з партії «Русское единство». Сталися сутички.

Окупаційна влада Криму звинувачує Чийгоза в організації масових заворушень. Його справу суд розглядає в рамках «справи 26 лютого», в якій є й інші фігуранти.

До речі, 4 серпня Роздольненський районний суд анексованого Криму засудив українського активіста Володимира Балуха до 3 років і 7 місяців колонії загального режиму. Йому інкримінували зберігання боєприпасів і вибухових речовин. Сторона обвинувачення просила для патріота України покарання у вигляді позбавлення волі строком на 5 років і один місяць колонії загального режиму. ■

Світлана МИЧКО
Тернопільська область

Минуло зовсім не багато часу після численних інсинуацій про начебто «нечистий» продаж одного з замків Тернопільщини — Ягільницького, і от уже в області емоційно обговорюють новий скандал, пов'язаний з історичною спорудою. Цього разу в центрі уваги — Червоногородський замок XVII століття, розташований у мальовничому місці неподалік двох відомих туристичних об'єктів регіону — Дністровського каньйону та Джурицького водоспаду, біля села Нирків Заліщицького району.

Власне, від замку залишилися лише дві напівзруйновані вежі, поряд з якими — також руїни старого костелу. На початку 2000-х років усе це було на цілком законній основі передано у власність Тернопільсько-Подільського єпархіального управління УАПЦ. Представники церкви мали наміри спорудити там чоловічий монастир і «взяти шефство» над історичною пам'яткою, щоб хоч якось її врятувати. Однак, як повідомили «УМ» у відділі охорони культурної спадщини департаменту культури Тернопільської облдержадміністрації,

■ СКАНДАЛ

Замок «прихватували»

Священнослужителів підозрюють у незаконних діях щодо історичної пам'ятки

все це залишилося лише на рівні декларацій.

Про Червоногородський замок багато писали чотири роки тому, коли там обвалилася одна з веж, а потім якось призабули. Аж донедавна, коли відкрите звернення до Президента України про спробу нахабної «прихватування» споруди оприлюднила голова Фонду пам'яті Блаженнішого Митрополита Мефодія Наталія Шевчук.

Громадська діячка звинувачує представників УАПЦ у причетності до створення шахрайської схеми, завдяки якій весь майновий комплекс замку, що займає понад 700 квадратних метрів, було передано у власність приватної фірми «Джуринфортеця». Причому зроблено це було навіть без відома Тернопільської облдержадміністрації, що є протизаконним.

Зараз місцева влада розбирається із скандальною си-

Руїни замку стали приватною власністю. Фото з «Фейсбуку».

туацією щодо архітектурної пам'ятки місцевого значення. Що ж стосується УАПЦ, то на її офіційному сайті підтверджено, що в 2016 році об'єкт було відчужено на користь інших юридичних осіб, у власності Тернопільської єпархії

УАПЦ залишилися лише руїни костелу. Що буде далі — наразі невідомо. Однак глава УАПЦ митрополит Макарій повідомив про те, що питання щодо Червоногородського замку розглядатимуть днями на Архієрейському соборі. ■

Іван ПОВАЛЯСВ

Керівництво МВС і Нацполіції вразила історія боротьби з важкою хворобою чотирирічного хлопчика з Чернігівщини Гліба Хуртепа, який вважає, що, ставши поліцейським, він зможе подолати не лише злочинців, а й недугу.

«Цей чотирирічний хлопчик уже майже рік бореться з непростю хворобою, а ще Гліб хоче бути поліцейським. Він переконаний: якщо одягти поліцейську форму, якщо мати насагу і впевненість, то можна разом із нами подолати і злодіїв, і хворобу», — розповів міністр МВС Арсен Аваков під час урочистостей із нагоди другої річниці Нацполіції України, які відбулися на Софійській площі Києва минулої п'ятниці.

Виявляється, у день народження Гліба провідав у лікарні голова Нацполіції Сергій Князев, який подарував хлопчикові спеціальну поліцейську форму. А в день народження поліції міністр внутрішніх справ України від імені всієї поліцейської родини вручив Глібу іменний поліцейський жетон. Цього ж дня справдилася ще одна заповітна мрія малюка — він узяв участь у справжньому поліцейському патрулюванні міста Києва

■ ПІДТРИМКА

Жетон для Гліба

Чотирирічний Гліб Хуртепа став патрульним із нагоди другої річниці Нацполіції України

Маленький Гліб отримав жетон копа від міністра Авакова.

на поліцейському мотоциклі. На байк патрульних його особисто підсадив Президент України Петро Порошенко. «Ми разом створюємо систему, яка має гарантувати кожному гро-

мадянину України, кожному, хто приїхав до нас, порядок і безпеку. При цьому ця система має бути невідчужуваною, відкритою, доброзичливою до громадян», — наголосив під час уро-

чистостей Петро Порошенко.

Глава МВС Арсен Аваков подякував кожному поліцейському окремо і всій Нацполіції загалом за перші результати. Він також наголосив, що кожен поліцейський, приймаючи присягу Українському народові, дає клятву «Служити та захищати», тож має сумлінно виконувати свій обов'язок, аби виправдати довіру громадян. «Цей обов'язок наданий вам кожним українським громадянином. Це довіра, велика довіра. І я хочу підкреслити, якщо буде довіра, будуть і показники й відсотки. Довіра українців є ключовою оцінкою для нас», — переконаний Арсен Аваков.

У свою чергу голова Нацполіції Сергій Князев підкреслив, що створити правоохоронний орган із новою філософією, новими принципами діяльності вдалося завдяки підтримці держави та довірі суспільства. І наголосив, що впродовж 2017 року «нашими здобутками стало зниження рівня злочинності та покращення розкриття злочинів». За його даними, реформованою Нацполіцією було розкрито понад 300 тисяч злочинів, а також затримано 180 тисяч злочинців упродовж двох останніх років. ■

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині вперше за минулі півстоліття вчені побачили луня лучного. Хоча звичним середовищем проживання цього птаха наразі є Полісся. Про це «УМ» повідомили в Українському центрі дослідження хижих птахів. Як стверджують фахівці центру, в Черкаській області під час обстеження долини річки Тясмин в одному місці неодноразово спостерігали самця і самку лучного луня. Гніздо цієї пари птахів знайшли на луках для випасу худоби.

«Воно було розташоване в пониженні рельєфу, заросле осокою та кропивою. Висота осики на момент виявлення гнізда становила 60—80 см. Гніздо виглядало як витоптана платформа на землі із залишками шерсті та пір'я, в якому вияв-

■ ЗООКУТОЧОК

Довгождані пари

Через 50 років у долину Тясмина повернувся луень лучний

лено двох повністю оперених пташенят, які при появі спостережника сховалися у траву поруч із гніздом», — захоплено розповідають про сенсаційну знахідку вчені центру. Самець луня лучного відганяв іншого самця з гніздової території, тож це дозволяє передбачати неподалік гніздування ще однієї пари.

Як наголошують фахівці Українсь-

кого центру дослідження хижих птахів, це перший доведений випадок гніздування луня лучного на території Черкаської області, принаймні за останні 40—50 років.

До речі, найближчі місця сучасного гніздування цих птахів розташовані тепер за 200 км на північ від Черкащини — у Київській області. ■

■ КРИМІНАЛ

Штурмували, щоб врятувати

Шістьох поліцейських нагородили за знешкодження злочинця

Дар'я БАВЗАЛУК
Львів

Наприкінці тижня у Львові стався моторошний випадок. У львівській психіатричній лікарні пацієнт захопив у заручники кілька десятків хворих. Патрульні локалізували зловмисника та звільнили людей, утім десятеро отримали тілесні ушкодження. Шістьох із них госпіталізовано, троє перебувають у важкому стані. Повідомлення про надзвичайну ситуацію у Франківській відділ поліції надійшло близько 19.00. Один із працівників психіатричної лікарні розповів правоохоронцям про те, що в медичному закладі пацієнт утримує заручників, погрожуючи вчинити над ними фізичну розправу.

На місце події першими прибули працівники Управління патрульної поліції міста Львова. Командир 2-го батальйону Роман Бліхарський прийняв рішення про штурм заблокованого приміщення. Патрульні локалізували зловмисника та звільнили заручників. Під час штурму п'ятеро поліцейських отримали тілесні ушкодження. «Ми почули крики про допомогу, тому прийняли рішення оперативно брати штурмом і визволити заручників», — розповів Роман Бліхарський.

Зухвалим зловмисником виявився 30-річний львів'янин, який, за рішенням суду, від 2013 до 2017 року перебував у лікарні на примусовому лікуванні за вбивство батька. Він завадав загблому 72 ножові поранення.

«Трохи більше місяця тому чоловік був відпущений додому, проте за клопотанням родичів сьогодні об 11.00 знову був поміщений у медичний заклад. Близько 19.00 чоловік почав поводитися неадекватно, заблокував двері у відділення, де перебувало 76 пацієнтів, пошкодив майно та розбив вікна. Склом із розбитого вікна чоловік травмував десяток пацієнтів, троє з яких зараз у важкому стані. Усім потерпілим лікарі надають допомогу», — повідомив заступник начальника Головного управління Національної поліції у Львівській області полковник поліції Тарас Сабанюк.

Через кілька хвилин після інциденту в інтернет-мережі з'явилося відео штурму психіатричної лікарні. Чути сильний моторошний крик із відділення, в якому забарикадувався зловмисник разом зі своїми заручниками. Саме цей крик став вирішальним для прийняття рішення йти на штурм. Через кілька хвилин усередині відділення на відео видно закривавлених людей: у когось порізана шия, у когось — рани, а в одного чоловіка великий і глибокий поріз на спині; велика калюжа крові на підлозі. На фото і відео, які опублікував депутат Львівської міськради Ігор Зінкевич, також видно, що зловмисник лежить на підлозі голий у наручниках і теж стікає кров'ю.

Як повідомляє прес-служба патрульної поліції, у полісменів незначні пошкодження, забої, синці, подряпини. Після надання медичної допомоги їх відпустили додому.

Перший заступник голови Львівської ОДА Ростислав Замлинський учора нагородив поліціантів, які проявили героїзм і мужність під час звільнення заручників у психіатричній лікарні м. Львова. «Хотів би подякувати тим правоохоронцям, які оперативно спрацювали й виконали свої функціональні обов'язки на належному рівні. Дякую, що ви є і що ви забезпечили правопорядок», — зазначив Ростислав Замлинський. За сумлінне виконання службових обов'язків, високий професіоналізм та особисту мужність і відвагу, виявлені під час усунення загрози для життя і здоров'я людей, цінними подарунками від Львівської ОДА нагороджено Станіслава Гетьмана, Назара Олеху, Володимира Смолинця, Богдана Гадомського, Юрія Травського, Романа Бліхарського. ■

Ростислав Томенчук
політолог

«Російські інтереси в Україні ніколи не закінчаться».

■ НОВИНИ ПЛЮС

«Стіна Яценюка» «з'їсть»
ще 500 мільйонів

Держприкордонслужба України має намір витратити на проект «Стіна» в 2017 році близько 500 млн. грн. Про це заявив глава відомства Петро Цигикал. «На сьогоднішній день за 2015-2016 роки ми отримали 600 млн. грн. Це близько 15% від загальної потреби. Планом передбачалося виділення на цей період уже 2,194 млрд. грн. У 2017 році на проект було виділено 200 млн. грн. Плюс зміни в бюджет додали ще 300 млн. грн. Загалом, ми очікуємо в цьому році 500 млн. грн., що становить 55% від коштів, необхідних тільки на цей рік», — сказав Цигикал.

За його словами, є істотне недофінансування цього проекту, відповідно, сповільнюється і проведення робіт на місці. «Якщо говорити про те, що вже зроблено, то облаштовано 274,6 км протитанкових ровів, 47,1 км контрольно-слідових смуг, 84 км огорожень, 179,9 км рокадних доріг», — сказав глава Держприкордонслужби. Цигикал нагадав, що, згідно з проектом, йдеться про кордон з РФ у Харківській, Чернігівській та Луганській областях. За його словами, до кінця поточного року планується завершити роботи в Харківській області. Раніше ГПУ повідомляла, що виявила схему розтрати та привласнення бюджетних коштів на суму понад 100 млн. грн. у ході будівництва проекту «Стіна» на кордоні з Росією.

Польща не збирається
екстрадиувати Саакашвілі

Жодна з державних установ Польщі не отримувала лист із приводу екстрадиції колишнього президента Грузії Міхеїла Саакашвілі. Про це повідомила польський депутат Малгожата Госевська. «Повідомляємо, що, незважаючи на інформацію, яка поширилася у грузинських медіа, жодна з державних установ Польщі не отримувала лист про екстрадицію колишнього президента Грузії М.С.», — написала Госевська. «Пан президент Саакашвілі перебуває в Польщі як друг Польщі і поляків, а влада і громадяни Республіки Польща ставляться до нього з тією повагою, якої заслуговує політик, який зіграв істотну роль у встановленні дружніх відносин між Польщею та Грузією», — додала вона.

Госевська зазначила, що президентство Міхеїла Саакашвілі заслужило високу оцінку в Польщі як за публічні — політично-економічні — реформи, так за долучення Грузії до сім'ї країн НАТО і EU, а також за продовження того шляху, який у майбутньому повинен завершитися членством у євроатлантичних структурах. «З урахуванням усього цього, думаю, що при будь-якій дії стосовно колишнього президента Грузії необхідно досконало проаналізувати ситуацію, щоб не були прийняті такі рішення, які не будуть схвалені в Польщі», — підкреслила Госевська. 4 серпня повідомлялося, що головна прокуратура Грузії звернулася до Польщі у зв'язку з візитом экс-президента Грузії в цю країну. ■

■ КОЛІЗІЇ

«Милиці» від москалів

В Україні — незважаючи на введені обмеження — і досі широко представлені торгові марки країни-окупанта

Наталія ЛЕБІДЬ

4 серпня стало відомо, що російська взуттєва мережа Karі збирається закрити магазини в Україні. Заснована вона в 2012 році бізнесменом Ігорем Яковлевим, який також був власником магазинів побутової техніки та електроніки «Ельдорадо». Згодом, щоправда, Яковлев продав російську частину бізнесу чеському фонду PPF Group, а українську — бізнесменові Віктору Поліщуку. В Україні Karі управляє мережею з 26 магазинів у Києві, Харкові, Одесі, Львові та інших великих містах. Власник «Karі Україна», за даними Єдиного реєстру юридичних та фізичних осіб, — кіпрський офшор Раундвіл Менеджмент Лімітед.

Не будьте, як удома

На відміну від Karі, решта росбізнесу все ще почувається в Україні вельми комфортно. Найвідомішими монополістами є російські гравці на ринку електроенергії, торгівлі тютюновими виробами та мобільного зв'язку. Що стосується електроенергії, то увагу варто звернути на компанію VS Energy. До її підприємств входять Житомиробленерго, Кіровоградобленерго, Херсонобленерго, Київобленерго, Рівнеобленерго, Одесаобленерго і Севастопольобленерго. А основними бенефіціарами компанії вважають бізнесменів з Росії Михайла Воеводіна, Євгена Гінера і Олександра Бабакова. Того самого Бабакова, який, будучи депутатом Державної Думи РФ, голосував за анексію Криму.

Утім, віднедавна VS Energy переписала бізнес в Україні на громадян Латвії та Німеччини. І це ще одна прикмета нашого часу — росіяни мімікрують під осіб з менш дражликим громадянством. А інколи вони й узагалі прикидаються українцями. Останнє стосується, зокрема, тютюнового гіганта «Мегаполіс-Україна». У 2010 році він скупив майже всіх великих місцевих дилерів. Компанія в лічені місяці вибудувала монополію по всій країні і підім'яла під себе весь ринок.

Експерти говорять, що успіх у цій царині був узгоджений нагорі — ще за часів правління Януковича, тісно пов'язаного з Кремлем. Офіційно вигодонабувачами є фізичні особи — підданці України, Ірландії і Великобританії, проте ні для кого не є секретом, що з 2012 року всім тютюном України керує такий собі громадянин РФ Кесаєв, щодо якого діють санкції. ГПУ взялася за «Мегаполіс-Україну» лише у березні 2017-го, проте наразі не зрозуміло, чим завершиться ця справа.

Що ж стосується мобільного зв'язку, то й тут правлять бал росіяни. Оператор

Флешмоб «Російське вбиває!» у супермаркеті із закликом не купувати російські товари. 15 березня 2014 року.

МТС («Мобільні телесистеми») — російська компанія, котра у 2003 році ковтула бренд UMC. Наразі вона виступає під європейською маркою Vodafone, раптово перейшовши у володіння нідерландської Preludium BV. Друга велика риба, що плаває у водах української телефонії — компанія «Київстар», належить російському мільярдеру Михайлу Фрідману. Тут — свій сюжет, не менш захопливий та інтригуючий.

«Київстар» любить зацентрувати на європейському шляху розвитку, максимально намагаючись відгородитися від російського капіталу. До 2009 року її акції були розподілені між трьома компаніями — норвезькою Telenor, російською Альфа-груп і міноритарними акціонерами. Головними були норвежці з 54% акцій, і так тривало доти, доки в РФ не вирішили об'єднати «Вимпелком» і «Київстар». 2009-й став роком корпоративної війни між норвезькими та російськими бізнесменами, а закінчилося все створенням абсолютно нової компанії. Вона отримала назву VimpelCom Ltd і зареєстрована на Багамах з головним офісом в Нідерландах.

Окремим рядком слід згадати й російські банки, інтегровані в українську фінансову систему. В санкційний список України ввійшли 29 банків, але, за дивним збігом обставин, усі вони — дрібні регіональні установи, такі, наприклад, як «Банк Москви». Їхні активи заблоковані, й цим банкам заборонено видавати кредити резидентам України та купувати цінні папери. І все це дуже правильні кроки, які, щоправда, знівельовані тим, що такі гіганти ринку, як ВТБ чи «Сбербанк», чомусь не потрапили під табу. Те саме стосується й «Альфа-банку» — дітища вищезгаданого мільярдера Фрідмана.

Список сфер, де активно діє чи навіть домінує російський

бізнес, можна продовжувати до нескінченності. Хоча банківський сектор особливо різке око. У 2016 році Держстат України зафіксував зростання обсягу прямих іноземних інвестицій, з яких добра половина припадає на російські банки, котрі у такий спосіб підтримували своїх українських «дочок». І це тоді, як фінансові установи країни-агресора мали б здати банківські ліцензії та згорнути діяльність на території України. Це те, що стосується росіян. А щодо української банківської системи можна зауважити тільки одне: велика ганьба, що вона досі не навчилася обходитися без російських «милиць».

Теперішня влада України навіть не завдає собі клопоту замислитися над тим, які вона несе репутаційні втрати через пряме чи опосередковане сприяння російським монополістам усіх мастей. Особливо цинічно виглядає це на четвертий рік війни, котра триває на Донбасі. Свого часу дипломатичні відносини між Грузією і РФ були розірвані після того, як Росія напала на Грузію в 2008 році. Проте Україна — попри нещодавнє запрошення в уряд цілого десанту грузинських фахівців та екс-урядовців — чомусь не наслідуює приклад цієї держави.

Гаряча осінь-2017

Але там, де бездіє держава, її нішу займає соціум. Прикметно, що акції, скеровані проти російських товарів та послуг, стартували ще до війни, а саме у 2013 році. Тоді Росія тиснула на українську економіку методами на зразок торговельної блокади. Організатором компанії «Не купуй російське — бойкотуй російське» був рух «Відсіч». Окрім закликів у соцмережах, активісти поширювали листівки з закликами бойкоту біля магазинів O'stin, OGGI, «Спортмастер» та відділеннями «Сбербанку Росії», «ВТБ» і «Альфа-

Банку», вказуючи на їх російське походження.

З початком Євромайдану цей рух вщух, але у березні 2014 року, після початку окупації Криму та вторгнення до України російських військ, його активісти оголосили про відновлення кампанії бойкоту. Перший удар на себе прийняли банки Росії. Спершу формою протесту були заклики не користуватися їхніми послугами, а відтак настав час для більш радикальних дій. Навесні 2017-го країною прокотилися акції проти «Сбербанку Росії», зокрема, була заблокована робота центрального офісу на вулиці Володимирській у Києві — банкомати заливали фарбою та заклеювали наліпками, а приміщення просто замурували цеглою.

На цій хвилі Нацбанк оголосив про санкції щодо п'яти українських банків, що належать російським держбанкам. Їм заборонили здійснювати будь-які фінансові операції на користь пов'язаних із ними осіб — простіше кажучи, російські власники позбавлені можливості виводити кошти з України. Реально такі санкції майже не вплинули на роботу цих установ, проте дали формальний привід для завершення блокади.

Проте організатори акцій (а це, зокрема, «Національний корпус», «Свобода» та «Правий сектор») обіцяють продовження антиросійських наступів уже цієї осені. «Сбербанк» — це концентрована загроза економічній окупації, бо власником української «доньки» на 100% є держжава-окупант, — каже член «Нацкорпусу» нардеп Олег Петренко. — І ми не збираємось кидати тему «Сбербанку» на півдорозі. Але помітьте, що ми не переходили межі — жодна людина не постраждала, власність — також».

«Сбербанк» з України йде, але повільно. Ми дали можливість підготуватись, бо розуміємо, що неможливо фінансову структуру продати за тиждень-два. І восени є велика ймовірність, що ми повернемось до минулого формату блокування офісів. Результат подібних акцій усе одно є, навіть якщо він не швидкий. Ми створюємо несприятливе середовище для російського бізнесу і державного російського капіталу. Але поки що ніякої іншої назви та торговельної марки, проти яких ми будемо щось вчиняти, окрім «Сбербанку», я оголошувати не буду», — говорить Петренко.

Навряд чи є правильним кроком «віддавати на відкуп» націоналістичним силам України питання російського бізнесу. Адже учасники його бойкоту пам'ятають не лише про державний, а й про власний вузькопартійний інтерес. Але чинна влада надто довго чухає потилицю, не бажаючи, вочевидь, аж надто псувати стосунки з партнерами з-за «поребрику». Президент Порошенко заблокував доступ до низки російських ресурсів лише в травні 2017 року. Утім, чого ще чекати від можновладців, які досі не визначилися з тим, що відбувається в країні — війна чи «антитерористична операція»? ■

■ КОНТАКТИ

Дипломатів восени рахують

Вашингтон відреагує на висилку своїх представників із Росії до вересня

Ігор ВІТОВИЧ

Міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров і держсекретар США Рекс Тіллерсон провели переговори в рамках безпекового форуму Асоціації країн Південно-Східної Азії (АСЕАН), який відбувається в столиці Філіппін — Манілі з 6 по 8 серпня. Це була перша зустріч глав дипломатій двох країн після запровадження Вашингтоном нових санкцій проти Москви.

Головними темами переговорів Тіллерсона і Лаврова, за протоколом, були конфлікт в Сирії, ядерна проблема Північної Кореї та співробітництво Вашингтона і Москви у галузі кібербезпеки. Але й болючих для відносин двох країн тем також не вдалося уникнути. Прес-конференції за результатами переговорів, які тривали більше години, не було. Тому вже наступного дня після переговорів двох глав МЗС Рекс Тіллерсон заявив, що США відреагують на висилку американських дипломатів із Росії до початку осені: «Я

сказав міністру, що ми ще не вирішили, як відповісти на вимогу Росії перемістити американських дипломатів. Я поставив кілька запитань, щоб переконатися, що я розумію позицію... Я сказав, що ми дамо відповідь до 1 вересня». Раніше президент РФ Путін заявив, що 755 працівників дипломатичних установ США повинні до 1 вересня залишити Росію.

Тіллерсон також попередив російського колегу, що втручання Москви в американські вибори створило атмосферу серйозної недовіри. Але додав, що розглядає американсько-російські відносини прагматично і сподівається вирішити проблеми, що виникли, без шкоди для двосторонніх зв'язків.

Питання втручання Москви в українські події також обговорювали, і Рекс Тіллерсон зробив висновок, що РФ демонструє готовність до переговорів щодо України. Однак глибокі розбіжності зберігаються, заявив держсекретар США після зустрічі з главою МЗС РФ. Очільник

Зустріч на тлі нових санкцій.

Держдепу також наголосив, що Вашингтон має намір співпрацювати з усіма сторонами конфлікту в Україні задля пошуку виходу із ситуації, що склалася. За словами Тіллерсона, Білий дім не прагне укладення такої угоди, котра підривала б інтереси однієї зі сторін конфлікту.

Попри різні позиції щодо зовнішньополітичних питань, США та Росія мають обговорити низку

важливих аспектів у сфері національної безпеки.

Тіллерсон наголосив, що США та РФ мають глибокі розбіжності щодо питання України. Однак, на його думку, не слід «розривати все» через «одну-єдину тему». На тлі цього російський міністр Лавров також зазначив, що США відрядять до Москви для проведення переговорів свого спеціального представника з питань України. ■

■ СУД ТА ДІЛО

Небезпечні зв'язки

Прокуратура Південної Кореї вимагає 12 років ув'язнення для очільника корпорації «Самсунг»

Коли є все, не варто хотіти більше.

Олег БОРОВСЬКИЙ

На вчорашньому судовому засіданні прокуратура Південної Кореї висунула вимогу: 12 років ув'язнення керівнику корпорації «Самсунг» Лі Чже Йону, повідомляє південнокорейська агенція новин «Ренхап».

49-річний Лі перебуває у в'язниці з лютого за звинуваченнями у хабарництві та розтратах. Спадкоємець імперії «Самсунг Груп» та очільник «Самсунг Електронікс» проходить у справі, яка пов'язана з іншим гучним корупційним скандалом навколо вже відстороненої голови держави Південна Корея Пак Кин Хе. На «проханні» пані президент Лі Чже Йон пообіцяв переказати її подрузі, ворожці та шахрайці Чой Сун-Сіл 43,3 млрд. вонів (38 млн. доларів). У відповідь він 2015 року отримав урядові гарантії підтримки злиття двох окремих підрозділів «Самсунг» в один, що закріпило б його контроль над найбільшим у Південній Кореї промисловим конгломератом, який був заснований дідом Лі Чже Йона.

Корейського олігарха також звинувачують у розкраданні та приховуванні майна за кордоном, злочинних доходах та неправдивих свідченнях. Рішення суду нижчої інстанції очікується 27 серпня, коли спливе попередній термін утримання магната під вартою.

Під час цього процесу прокуратура також висунула вимогу по 10 років ув'язнення для трьох інших високих менеджерів «Самсунга» за їхню роль у цьому корупційному скандалі і сім років ув'язнення — для виконавчого директора компанії. ■

■ СПІВРОБІТНИЦТВО

Щоб було чим відповісти

Білий дім прокоментував можливість надання летальної зброї Україні

Олег БОРОВСЬКИЙ

Вашингтон розглядає всі варіанти підтримки України в боротьбі з «дестабілізуючою поведінкою Росії», розповів у інтерв'ю телеканалу MSNBC радник президента США з питань національної безпеки Герберт Макмастер. Зокрема, він не виключив і постачання оборонних озброєнь: «Ми вже надаємо допомогу Україні. Однак питання полягає в тому, яка форма під-

тримки потрібна Україні сьогодні. Вона має відповідати нашим інтересам і бажанню добитися того, щоб Росія не вдавалася до подальших дестабілізаційних дій».

Напередодні стало відомо, що Пентагон запропонував адміністрації президента США Дональда Трампа надати Збройним силам України переносні протитанкові ракетні комплекси, щоб «допомогти боротися з Росією». Про це повідомив телеканал

«Ен-Бі-Сі Ньюс». При цьому в Білому домі зазначили, що ще не прийняли остаточного рішення з цього питання.

Раніше офіційний представник Кремля прес-секретар Путіна Дмитро Песков назвав інформацію про постачання Україні американських озброєнь «гіпотетичними» роздумами, а також додав, що в Кремлі дотримуються думки, що всі країни, «особливо ті, які претендують на врегулювання конфлікту», повинні «утримуватися від заходів, що сприяють напрузі».

Свої ж дії з підтримки сепаратистів, постачання їм озброєнь (з огляду на що за три роки війни на Донбасі загинуло близько 10 тисяч осіб, а ще майже два мільйони людей стали внутрішніми переселенцями) Москва не розцінює як такі, що «сприяють напрузі». ■

■ НЕМИРНИЙ АТОМ

Не той «Хвасон»

Радбез ООН розширив санкції проти КНДР. До них приєдналися також дружні до Пхеньяна Пекін і Москва

Ігор ВІТОВИЧ

У неділю, 6 серпня, Рада Безпеки ООН схвалила резолюцію номер 2371, яка розширює санкції проти КНДР, повідомляє Бі-Бі-Сі. Це рішення прийняли після того, як Пхеньян провів два запуски міжконтинентальних балістичних ракет «Хвасон-14».

Резолюція передбачає, зокрема: заборону на імпорту із КНДР залізної руди, свинцю, вугілля і морепродуктів; замороження рахунків у Банку зовнішньої торгівлі КНДР; забо-

рону для північнокорейських морських суден заходити в порти інших держав. Країни-члени ООН будуть зобов'язані не збільшувати кількість працівників із Північної Кореї на своїй території. Також вони не повинні створювати нові спільні підприємства з КНДР і не розширювати наявні. Крім того, резолюція передбачає персональні санкції проти дев'яти осіб, пов'язаних із північнокорейською ядерною програмою, та чотирьох компаній.

Запровадити обмеження запропонували США. Після схва-

Північнокорейська балістична ракета.

лення резолюції президент Трамп подякував за співпрацю Росії та Китаю, які є як постійними членами Радбезу, так і незмінними адвокатами Пхеньяна. Попри голосування «за», Москва заявила позавчора, що залишилася невдоволеною пос-

пихом, з яким приймали резолюцію. Натомість Пекін поради Пхеньяну дослухатися до ООН і припинити ракетні випробування. Глава МЗС Китаю Ван І поспілкувався з північнокорейським колегою Лі Ен Хо на Регіональній конференції

з безпеки в Манілі й закликав Пхеньян зробити висновки. Як відреагував Лі Ен Хо, не повідомляють. За словами китайського дипломата, «санкції необхідні, але вони не є кінцевою метою». Мета — відновити переговори про денуклеаризацію Корейського півострова. За словами Вана І, потрібно уникнути загострення в регіоні. Очільник китайського МЗС зазначив, що закликав колегу з Північної Кореї дотримуватися резолюції ООН і не провокувати міжнародне співтовариство новими випробуваннями.

За підрахунками США, санкції дозволять скоротити щорічні валютні доходи Пхеньяна втричі. Зараз вони становлять близько трьох мільярдів доларів.

Пхеньян у липні провів два випробування, заявивши, що тепер уся територія США перебуває в зоні ураження північнокорейських ракет. Водночас експерти відзначають, що ракети КНДР часто не можуть точно влучити в ціль. ■

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

Імпортне вугілля продовжує прибувати на українські електростанції. Після того, як розвантажили дві баржі з ПАР та готуються прийняти третю, остаточно домовлено про закупівлю 700 тис. тонн вугілля зі США. Думки влади та аналітиків щодо цієї оборудки сильно відрізняються. І головна інтрига: чи не зростуть найближчим часом суми платежів за комунальні послуги через дорогі теплоносії...

Грузинський фальшарт

Укрзалізниця перевезла 75 тис. тонн імпортного вугілля із судна «Жао Янг Фенг» із Південно-Африканської Республіки на склади Придніпровської і Криворізької ТЕС. «Щодня залізничники перевозили по сто піввагонів (6700 тонн)», — повідомила прес-служба відомства. Таким чином було перевезено 1037 піввагонів.

До кінця року наша держава планує прийняти щонайменше ще шість подібних суден з енергетичним вугіллям. Причому третій корабель уже на підході до України. В трюмах цих чотирьох кораблів — вугілля з Америки.

Таким чином Україна суттєво змінила структуру свого вугільного імпорту. Торік антрацит надходив до нашої країни із двох місць: Росії та ПАР. У наших сусідів-агресорів було закуплено 566 тис. тонн на 45,8 млн. доларів. У Південно-Африканській Республіці — 366 тис. тонн на 22,9 млн. доларів. Від сьогодні на ринку, ймовірно, домінуватиме американське вугілля: днями було остаточно ухвалено контракт на закупівлю 700 тис. тонн палива.

Вартість тонни пенсільванського вугілля становить 113 доларів. Щоправда, лише за першу партію, 85 тис. тонн. Ціна за наступні поставки, за даними компанії «Центрэнерго», змінюватиметься.

До американського контракту в експертів є чимало запитань. Деякі вважають таку ціну невідповідною та суттєво завищеною. Так, наприклад, вона є вищою, ніж угода, досягнута з грузинською компанією «Сакнашпірі», яка виграла тендер навесні нинішнього року на постачання цих же 700 тис. тонн вугілля за ціною 96,9 долара за тону. Торги було організовано за принципом зменшення ціни. Стартували з позначки 101 долар за тону і зрештою опустилися до згаданої позначки.

Утім, коли конкурс відбувся, ціна вугільних ф'ючерсів на біржі в Роттердамі становила 70-75 доларів за тону. Враховуючи вартість доставки — 12 доларів за тону — переплата, за підрахунками аналітиків, становила понад 10 доларів. Причому в грузинському контракті йшлося про те, що ціна передбачає лише доставку в один із вітчизняних портів. Відтак ціна палива перевищувала б позначку сто доларів за тону.

Журналісти також з'ясували, що власником грузинської вугільної компанії є бізнесмен Давид Бежуашвілі, сиротинник Міхеїла Саакашвілі та рідний брат экс-міністра закордонних справ цієї держави. Нитки цього бізнесу сягають також родини колишнього мера Києва Леоніда Черновецького.

У підсумку тендер було скасовано.

Вугілля в обмін на «Джавеліні?»

Американський вугільний контракт в Україні почали критикувати одразу ж після того, як про нього стало відомо. Перша причина — ціна. Друга — політична складова. Угода, батьком якої вважають особисто Дональда Трампа, чудово вписується у логіку його передвиборчої програми про підтримку вітчизняного, тобто американського, працівника. Америка знайшла ринок збуту для свого вугілля, таким чином піднімаючи пенсільванські шахти та даючи роботу місцевим шахтарям. І отримуючи прибуток із дружньої України.

Днями ці слова майже прямим текстом проголосив міністр комерції США Вілбур Рос. «Як і було обцяно під час передвиборчої кампанії, президент Трамп звільняє з пут американську енергетику. Це приносить величезну вигоду

ПЛАНІВ ГРОМАДДЯ

Троянські баржі

Американське вугілля, яке має забезпечити українців від диктату Москви та гарантувати проходження опалювального сезону, здатне розбалансувати наш енергетичний комплекс

Американське вугілля може і захистити Україну, і загнати українців у нові борги.

вугільним громадам нашої країни, — сказав посадовець. — Отже, наша влада робить кращим життя американських шахтарів». Порахували навіть, що український контракт створить сотні робочих місць для гірників Америки.

Що одразу ж дало змогу опонентам поставити питання перед офіційним Києвом: «А чому наша влада нічого не робить для українських шахтарів і думає лише про американських?».

Міністр енергетики України Ігор Насалик відповів на ці закиди, що наша держава де-факто опинилася у безвихідній ситуації. Й, окрім вугілля із США, ми не маємо інших можливостей для спокійного проходження опалювального сезону 2017-2018 років. Насалик також спростував закиди, буцімто домовленість із Сполученими Штатами про поставки вугілля можна вважати корупційною схемою.

«Щодо Пенсильванії — це не корупційна схема, це питання опрацьовувалося з Державним департаментом США, з посольством, на рівні президентів. Говорити про те, що там якась корупційна схема — смішно...» — заявив міністр. За його словами, американське вугілля хоча і дорожче, ніж південноафриканське, але якісніше. «За калорійністю і за показником тепловіддачі це буде приблизно в тих межах, що й південноафриканське. При цьому якщо подивитися по карті й на логістику, то зі США вона на 30-35% менше, ніж із ПАР. Коли ви об'єднаєте всі ці фактори, то вийдете на об'єктивне вирішення цього питання», — сказав Ігор Насалик.

До того ж, за словами міністра, Південно-Африканська Республіка має обмежений ресурс і тому не може повністю закрити потреби України. І натякнув, що, маючи довгострокові контракти, можна вести мову про зменшення ціни. Тобто, наступні партії після отримання Україною перших 85 тис. тонн, як сподівається Ігор Насалик, будуть дешевшими.

Зрештою, популярною є і чергова конспіративна теорія. За якою Київ погодився на не зовсім вигідний для себе вугільний контракт із Вашингтоном в обмін на надання Америкою легендарних «Джавелінів» для потреб українського війська. Військові експерти порівнюють їх із не менш легендарними «Стінгерми», які свого часу змусили СРСР піти з Афганістану...

Трохи дьогтю до американського оптимізму

Перша партія вугілля із США надійде на склади Трипільської ТЕС, що розташована в Обухівському районі Київської області. Як написало впливове видання «Блумберг», поставка 700 тис. тонн вугілля для України здатна суттєво зменшити вплив Росії на енергетику нашої держави, а також інших країн Східної Європи.

«Хоча Трамп і заявляв про свої наміри поліпшити стосунки з президентом Володимиром Путіним, його адміністрація вважає, що США мають експортувати більше вугілля, газу, нафти задля зменшення впливу Путіна, який той виявляє за допомогою природних ресурсів. Якщо раніше Україна опиралася у питанні енергозабезпечення на РФ, то тепер їй катастрофічно не вистачає вугілля», — пише «Блумберг».

«В останні роки Київ та інші країни Східної Європи залежали від Москви у питанні опалення, — додає міністр енергетики США Рік Перрі. — Тепер це зміниться. Сполучені Штати зможуть запропонувати Україні альтернативу, і сьогодні ми з радістю повідомляємо, що вчинимо саме так». «Вони не хочуть залежати від росіян, і тому їм доведеться купувати вугілля у когось іншого», — додав до цього виконавчий директор Енергетичної асоціації США Баррі Вортінгтон.

Висловилися у цьому контексті і прес-секретар Білого дому Сара Сандерс. «Це партнерство [із США] забезпечить Україну надійним, міцним і конкурентним джерелом енергоресурсів, яке сприятиме стабільному постачанню енергії, що раніше залежала

від настрою сусідів країни», — сказала вона.

Цей оптимізм не зовсім поділяє заступник директора науково-технічного центру «Психея» Геннадій Рябцев. «Схоже, у Білому домі не зовсім розуміють, що таке Україна, як функціонує її економіка, скільки нам треба вугілля і що значить забезпечення нашої енергетичної незалежності», — сказав він. За словами аналітика, жодних 720 тис. тонн вугілля не вистачить, аби гарантувати енергетичну незалежність України.

Рябцев також поставив три запитання, на які хотів би отримати відповіді у контексті американського контракту. «Це про компетентність тих осіб, які пов'язують американське вугілля із незалежністю України, — сказав експерт. Друге — виникає цілком зрозуміла підозра про те, хто отримає дивіденди від такої невідповідної для українських споживачів оборудки». І нарешті, питання ціни. Рябцев вважає, що абсолютно не вигідно завозити вугілля з Америки, якщо його можна без проблем купити у Європі.

І не в Росії, яка і справді є надто капризним і непередбачуваним торговельним партнером, а на Роттердамській біржі. «За знаменитою формулою «Роттердам+» це вугілля можна купити за ціною 90 доларів за тону», — сказав Рябцев, наголошуючи на різниці у 23 долари.

Плата за «американське світло»

Експерти, у тому числі й Геннадій Рябцев, вважають, що подібний ціновий дисбаланс рано чи пізно відобразиться на вартості електроенергії, виробленої в Україні.

Адже лише станційні витрати Трипільської ТЕС, за підрахунками аналітиків, становитимуть 175 коп. за 1 кВт/год. Це суттєво вище, ніж раніше аносований середній показник вітчизняних станцій у 130 коп. за 1 кВт/год. Як відомо, 1 березня наступного року перших 100 кіловат електроенергії коштуватимуть для українців 90 гривень, кожен наступний — 1,68 грн., передбачалося, що це підняття було останнім. Але оскільки планується його ще тоді, коли тонна антрациту коштувала 60 доларів, то у влади цілком достатньо розв'язані руки, аби провести чергове підвищення цін.

Спростувати цю тезу першою спробувала наймолодша заступник міністра енергетики та вугільної промисловості з питань європейської інтеграції Наталія Бойко. «Міністерство не очікує перегляду тарифу для населення, оскільки для нас важливо те, що ця ціна вписується в той тариф, який було закладено у фінансовий план «Центрэнерго», ухвалений у березні цього року. Відповідно, для «Центрэнерго» — це та рамка, яку вони можуть собі дозволити», — сказала вона.

До цих слів долучився і шеф Бойко, міністр Ігор Насалик. «Якщо ви говорите про подальше зростання електроенергії, то я не бачу в балансі, який ми будемо представляти НКРЕКП (Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері енергетики і комунальних послуг), мотивації для того, щоб ціну на електроенергію збільшувати — ми бачимо мотивацію для її зменшення це», — сказав він.

Утім гарантувати, що завтра-післязавтра НКРЕКП не заявить протилежне, наразі не може ніхто. ■

А ТИМ ЧАСОМ...

Довга дорога до ринку

Ринок електроенергії, за який не так давно проголосували нардепи, може запрацювати не раніше другої половини 2019 року. Про це заявив міністр енергетики Ігор Насалик. «Ми подали повністю графік упровадження закону про ринок електроенергії щомісяця. Можна говорити, це буде десь кінець 2019 року. Оскільки вона вимагає дуже багато системних змін», — сказав міністр.

За його словами, ухвалення закону про ринок електроенергії окреслило чіткі правила роботи ринку, що дасть можливість залучення стратегічних інвесторів при приватизації енергокомпаній, зокрема державної енергогенеруючої компанії «Центрэнерго».

Закон передбачає впровадження нової моделі ринку, що складається з таких сегментів: ринок двосторонніх договорів, ринок «на добу вперед», внутрішньодобовий ринок, балансує ринку і ринок допоміжних послуг. При реалізації закону передбачається дворічний перехідний період. Також документ запроваджує норми Третього енергетичного пакета ЄС, зокрема у питаннях поділу компаній за напрямками розподілу і передачі електроенергії.

■ ВІДСІЧ

За правом сильного

До першого вересня громадські ради готують пропозиції до антирейдерського законодавства

На Кіровоградщині минулого місяця затримали цілий рейдерський загін — три десятки «бійців». Фото twitter.com.

Олена ЯРОШЕНКО

Як відстояти право спокійно працювати у своєму господарстві? Не очікуючи будь-якої миті нападу озброєних не тільки битами і рушницями, а й із вигляду цілком юридично легітимними документами на ваше майно? Або ж «мирних» податківців зі стосом абсурдних штрафів, здатних пустити ваше підприємство з молотка — прямисінько до кишені заздалегідь підготовлених інтриганів-конкістадорів?

Закони для беззаконня

Недавні випадки боротьби з нахабним захопленням угідь, урожаїв і господарських територій агропідприємств показує: ті, кому ще вчора не вдавалося законним шляхом відстоювати своє майно у рейдерів, уже не надто покладаються на захист державних інституцій. Воліють захищатися самостійно. Навіть зі зброєю в руках. Чи правильно це? Доки держава в особі своїх правових та силових структур не буде здатна забезпечити справедливість, багато хто вважає, що правильно.

Певно, усвідомивши це, шляхи протидії рейдерству в аграрній галузі після небезкровних сутичок із рейдерами почали активніше шукати народні депутати, науковці, юридичні експерти. Нарешті — разом із громадськими радами при Мінагрополітики, Мін'юсти та Держгеокадастрі.

Бо, здається, вже всім стало зрозуміло, що поширення рейдерських захоплень в Україні не лише призводить до незаконного перерозподілу власності та активів, а й негативно позначається на інвестиційній привабливості українського бізнесу. Без того не блискуча економічна ситуація в агросекторі ускладнюється не тільки зростанням внутрішньогосподарських ризиків, невизначеністю у відкритті земельного ринку, а й частими захопленнями агрокомпаній.

На думку Євгена Ковтуненка, керуючого партнера Міжнародної юридичної компанії KODEX, нинішні рейдерські захоплення здебільшого провокує мінливе законодавство щодо державної реєстрації компаній та їхнього майна. «Незалежно від того, з яким типом рейдерів стикається компанія-жертва («білі», «сірі», «чорні» або «грінмейлери»), в більшості випадків має місце фальсифікація документів, що використовуються в підсумку для внесення змін у відповідному державному реєстрі. Так, маніпуляції з реєстрами мали місце при спробах захоплення впродовж 2014-2016 років СПП «Чумаки», що належить міжнародній інвестиційній групі «Юнісон», при атаці на ДП «Сантрейд», «Агросвіт». Ці випадки об'єднують те, що вони були спрямовані на встановлення контролю над самими підприємствами. Завдяки діркам у нормативно-правових актах, що регулюють

питання роботи державних реєстрів, даний напрямок рейдерства очевидно не припинить своє існування найближчим часом».

Ще однією чутливою точкою в агробізнесі й об'єктом жадання рейдерів є сам урожай. У даному випадку маніпуляції спрямовані не на роботу з державними реєстраторами, а на імітацію боргових зобов'язань в разі «білого» рейдерства і встановлення фізичного контролю над урожаєм, якщо загарбники працюють «по-чорному». В останньому випадку урожай просто збирають чужою технікою і відвозять у невідомому напрямку.

«Це кримінал»

В юридичному середовищі не перший рік ведеться суперечка про те, що може стати ефективним інструментом захисту від рейдерської атаки. Як вважає Євген Ковтуненко, одним із можливих варіантів є криміналізація дій загарбників. Однак судова статистика свідчить про неефективність розслідувань випадків рейдерства. А вже із загальної маси кримінальних проваджень тільки одиниці закінчуються винесенням обвинувального вироку. Чим би не закінчилася юридична дискусія, очевидно для всіх є необхідність посилення державного контролю над випадками перерозподілу власності. А поки власникам агробізнесу залишається сподіватися на експертний рівень юристів, що вибудовують для них систему безпеки від рейдерських захоплень.

Минулого тижня відбулося спільне засідання громадської ради при Міністерстві аграрної політики та продовольства України з представниками громадських рад Міністерства юстиції України та Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. Метою заходу став аналіз поточної ситуації щодо рейдерських захоплень і темпів їх розповсюдження в аграрному секторі та напрацювання шляхів подолання негативних тенденцій. Підключилися також експерти проекту USAID «Підтримка аграрного та сільського розвитку», народні депутати України, представники наукових інституцій, експертного середовища, органів державної влади, громадських організацій. Обговорили, зокрема, й недоліки існуючої дуальної системи ведення Державного земельного кадастру та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, які призводять до корупції та рейдерства. Почали обговорення можливих варіантів удосконалення систем Держгеокадастру та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, які б дозволили унеможливити рейдерські атаки та підвищити ефективність системи захисту власності. Створено робочу групу, яка до 1 вересня разом з Аграрним комітетом і депутатами парламенту підготує відповідні пропозиції про зміни до законодавства України. ■

■ РОЗПОДІЛ

Битва за землю

Нові правила управління державними сільгоспугіддями стимулюють контроль громади

За перші місяці впровадження Стратегії раціонального використання і охорони державних сільгоспземель, яку Кабмін затвердив 7 червня, вдалося ліквідувати найбільш масштабні корупційні схеми в сфері управління держземлями. «Нова стратегія не породить корупцію, і не може цього зробити, бо максимально звужує можливості для маневру у чиновника», — вважає перший заступник міністра агрополітики Максим Мартинюк. На його думку, саме ефективністю прийнятих антикорупційних заходів обумовлена значна частина критики документа.

Темпи видачі земельних ділянок учасникам АТО обіцяють відновити до кінця поточного року, активізувавши земельні торги. «Фактично ми створили стимули для громадськості, надавши можливість контролювати чиновників і процес безоплатної передачі земель. Думаю, всі з цим згодні. Учасники АТО не для того воювали на сході, щоб чиновники набивали собі кишені», — каже Максим Мартинюк.

Поточне співвідношення запитів і реального виділення землі поставило під питання ефективність використання державних земельних ресурсів. Як один із кричущих прикладів у Мін агрополітики наводять Дніпропетровську область, де з початку року на аукціонах із продажу права оренди державної землі не було реалізовано жодного гектара, при тому що на момент прийняття Стратегії було подано заяв на безоплатне виділення землі на 52 тисячі гектарів.

Окремий аспект реалізації Стратегії — ставки оренди, за якими держземлі передаються в користування. Документ встановлює уніфіковані правила розпорядження землями. Зокрема, ставка оренди не може падати нижче восьми відсотків від нормативної грошової оцінки. Тим часом у значній частині укладених раніше договорів оренди держземель ставка оренди поки що не перевищує мінімальні три відсотки. «Ми моніторимо такі договори і або ініціюємо підвищення ставки, або не продовжуємо їх. Таким чином звільняються землі для продажу права оренди на аукціоні. Я впевнений, що корупційні угоди завдяки новій Стратегії залишаться в минулому. А землі вистачить не лише учасникам АТО, а й жителям сіл, де є такі землі», — підкреслив перший заступник міністра.

Нагадаємо, що Кабінет Міністрів України 7 червня нинішнього року ухвалив Стратегію удосконалення управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними, згідно з якою введено уніфіковані правила при розпорядженні землями. Так, передача державних земель в оренду здійснюється винятково на аукціонах за єдиними стартовими умовами — мінімум на сім років при ставці не нижче за нормативну грошову вартість цієї землі, що відповідає середньому рівню оренди по галузі. Також введено жорсткий розрахунковий норматив площі землі, яка може бути передана на місцевому рівні безоплатно: не більше ніж 25 відсотків від площі земель, що були передані в оренду на конкурентних засадах за попередній звітний період (квартал). ■

■ ОФІЦІЙНО

Якісного зерна побільшає

Прогноз цьогорічного урожаю зернових — понад 60 мільйонів тонн

Оксана СИДОРЕНКО

Потреби країни у продовольчому зерні для кормових цілей та для переробної промисловості цього року задовольняються повністю. Обсяг експорту перевищуватиме обсяг внутрішнього споживання. Як повідомила заступник міністра Олена Ковальова, за попередніми даними з регіонів, прогноз валового збору зернових культур в Україні у 2017/2018 маркетинговому році в залежності від погодних умов очікується на рівні від 60,2 до 63 мільйонів тонн.

Голова Української зернової асоціації Микола Горбачов цьогорічний урожай зернових оцінює на рівні 63,7 млн. тонн. При цьому співвідношення пшениці 1-3 класу до 4-6 класу, за прогнозом УЗА, становить 60:40.

Представники ПАТ «Укрзалізниця» представили минулого тижня «Автоматизовану систему управління пересилкою порожніх вагонів (зернових)», яка працює у тестовому режимі з 1 серпня поточного року. Оприлюднено також проект модернізації та вдосконалення нормативно-правових

актів стосовно зерна. Андрій Заблоцький, керівник сектору «Сільське господарство» Офісу ефективного регулювання (BRDO) при Мінекономіки, вважає, що проект дозволить внести зміни у чинне законодавство щодо зерна, які відповідатимуть сучасним викликам. Попередня презентація аналізу таких змін запланована на 8 вересня.

За даними Мінагрополітики, на кінець минулого тижня було зібрано 30,9 млн. тонн зерна ранніх зернових та зернобобових культур з 8,2 млн. га. Це 85 відсотків від

прогнозованих площ. Середня врожайність — 37,4 центнера з гектара. Херсонська, Миколаївська та Кіровоградська області вже завершили збирання ранніх зернових. У розрізі культур зібрано:

— пшениця — 22,0 млн. тонн при середній урожайності 40,1 ц/га;

— ячмінь — 7,4 млн. тонн при середній урожайності 33,2 ц/га;

— жито — 228 тис. тонн при урожайності 28,8 ц/га;

— овес — 112 тис. тонн при урожайності 26,5 ц/га;

— горох — 1,1 млн. тонн при середній урожайності 26,4 ц/га.

Найвища врожайність ранніх зернових та зернобобових культур — у господарствах Хмельницької (55,8 ц/га), Івано-Франківської (52,9 ц/га), Львівської (49,6 ц/га), Чернівецької (48,6 ц/га), Вінницької (48,4 ц/га) та Тернопільської (48,4 ц/га) областей. ■

ВІДЛУННЯ

Ірина НАУМЕЦЬ,
спеціально для УП. Життя

Подружжя науковців та психотерапевтів Віталія Климчука та Вікторії Горбунової вже понад 10 років займається індивідуальною психотерапією та дослідженнями у сфері психології.

У минулому році ми розмовляли з ними про подружню дистанцію, вікову різницю, модель щасливої сім'ї та вміння долати кризу стосунків. Саме про це був їхній спеціалізований курс «Майстерня подружніх стосунків» в Українському католицькому університеті (УКУ).

Зараз тема нашої розмови інша — Климчук та Горбунова завершили психологічне дослідження «Голодомор 33: Розбити тишу», в якому вивчали психологічні наслідки трансгенераційної травми поколінь на прикладі Голодомору.

В опитуванні взяли участь понад тис. нащадків родин, які пережили Голодомор.

Серед опитаних — жителі України, також українці з діаспори — Канади, Польщі... Найбільша кількість опитаних з Києва — 64,7%, Харкова — 9,4%, Дніпра — 3%.

З'ясувалося, що звички і переконання, які колись були симптомами посттравматичного розладу, механізмами психологічного захисту та стратегіями вижити в умовах тоталітарного режиму, сьогодні мають відлуння у повсякденному житті українців і подекуди знижують його якість.

Як проявляється травма поколінь у повсякденному житті українців?

Чому ми досі загодуємо своїх дітей і пов'язуємо худорлявість із хворобою, а ще — хочемо шукати кращої долі за кордоном?

Про все це — у розмові з докторами психологічних наук, працівниками Інституту психічного здоров'я УКУ.

«3 індивідуальних історій — загальну історію подій»

■ Розкажіть детально, як саме ви проводили це дослідження.

Вікторія: — Людей, які пережили Голодомор, лишилося дуже мало. Тож ми зосередилися на нащадках. Наше дослідження проводили в три етапи.

Перший етап — пошук нащадків родин, які пережили Голодомор, проведення фокус-груп, щоб зібрати матеріал.

Другий етап — створення анкети і поширення в мережі. Анкета із запитаннями набрала в мережі близько тис. поширень. Ми навіть не сподівалися на таку кількість зацікавлених людей.

Третій етап — збір і, власне, аналіз матеріалу.

Як інструмент і метод у роботі ми використовували психодраму і соціодраму, за допомогою яких з індивідуальних історій людей вдалося сформувати загальну історію подій очима українців. Загалом ці методи використовують не лише в психотерапії, а й як інструменти аналізу соціокультурних змін, їх впливу на ментальність, також для розв'язання міжгенічних конфліктів. Під час розпаду Югославії з людьми працювали таким же методом.

Ми провели фокус-групи у Києві, Житомирі і Львові. Ще плануємо поїхати в Харків, Дніпро і Полтаву, хоча і звідти багато людей приїхало до Києва. Кожна група працювала два дні.

Перший день був психодраматичний — одні учасники ділилися історіями своїх родин та мали можливість винести їх назовні, програти. Інші члени групи — задіялись у цих драмах. Оповідач обирав їх на ролі своїх предків, інших людей з минулого, це могли бути і ролі предметів або почуттів, наприклад роль печі, яка стояла в хаті, бачила голод своїх господарів, але не могла їх нагодувати, або роль розпачу, який переживали батьки від неможливістю врятувати власних дітей.

Віталій: — На другий день ми працювали за методом соціодрами, який дає можливість учасникам групи побути по різні боки барикад, приміряти невластиву для себе роль і відчувати, які почуття це викликає, відчувати біль іншого на собі, а потім із цим знанням знову повернутися у свою роль.

Соціодрама допомагає вирішувати групові конфлікти, коли сторони на деякий час пробують зайняти позицію противника. Обов'язковим елементом соціодрами є обмін ролями. Учасники наших груп могли спробува-

Подружжя науковців та психотерапевтів Віталія Климчука та Вікторії Горбунової взялося досліджувати психологічні наслідки Голодомору.

ти себе в різних ролях, які тільки існували під час Голодомору, — люди, які страждали; люди, які віддавали накази; люди, які намагалися захиститися від тих, хто страждав; невинні діти; люди з системи, які розуміли, що відбувається, але не могли нічим зарадити, бо захищали свої родини. Були й ролі тих, хто не страждав під час Голодомору, — дружини військових, які просто спостерігали за процесом. Ролі тих, хто намагався прикрити правду про Голодомор, викривити дискурс, хтось із підкупу, хтось під тиском і страхом смерті.

Для наших груп було важливим не лише зібрати інформацію про події, їх переживання та наслідки, а й дати відчуття учасникам неодноразової мотивації, почуттів та вчинків тогочасних очевидців Голодомору. Ми спостерігали, як після проведення фокус-груп люди переоцінюють події Голодомору.

■ На сході та півдні України, які найбільше постраждали від Голодомору, дуже мало про це говорять, так, наче це було не з ними. Натомість Західна Україна щороку відзначає роковини, аби ці події не були стерті з історичної пам'яті. Як ви це пояснюєте?

Вікторія: — Одним із діагностичних критеріїв посттравматичного стресового розладу є уникання. Людина уникає будь-яких спогадів, снів, видіння, — в яких ця заборонена пам'ять втручається у повсякденне життя.

Раніше інтрузії розглядали лише як діагностичний критерій, а потім зрозуміли, що водночас це є природний механізм зцілення.

З індивідуальних історій людей вдалося сформувати загальну історію подій очима українців.
Фото mirumisiura/Depositphotos.

Чи варто

Якими є психологічні наслідки Голодомору в повсякденному житті українців

ги зануритися у переживання тих подій.

Нам пощастило, що в наших групах на заході були особи, чії родини мешкали на територіях, де був Голодомор, — вони запаливали цей вогник переживань своїми індивідуальними історіями, власне, були осердям груп.

«Час змінюється, а переконання продовжують жити»

■ Що показало дослідження? Як проявляється травма поколінь на побутовому рівні та чи завжди є видимою?

Вікторія: — Одним із проявів може бути блокування емоцій, уникання розмов і спогадів.

Дистанціювання від приурочених до роковин заходів, запалювання свічок і оплакування.

Також психологічні наслідки Голодомору проявляються у світогляді, переконаннях, поведінці, когнітивних установках, які провокувалися травматичними подіями і передавалися з покоління в покоління. Власне, вони передаються і лишаються у дискурсі родини. Ніхто не з'ясовує, звідки походять такі переконання, і вони існують як реальність, незважаючи на зміну часу. Час змінюється, а установки продовжують жити.

До прикладу, наслідком травми, пов'язаної з Голодомором (тісний кореляційний зв'язок між досвідом пережиття Голодомору та правдивістю тверджень для опитуваних) є такі переконання в свідомості українців: «Звідси треба тікати, бо нічого доброго тут не буде», «Нікому не можна довіряти, особливо владі», «Кращої долі треба шукати в інших країнах».

Звісно, ми розуміємо, що не лише Голодомор, а й інший несприятливий досвід, яким так багата наша країна, доклався до формування подібних переконань.

Цікавим фактом є значні показники щодо тверджень: «Крадіжка — це погано, але якщо на роботі чи в державі, то не викликає у мене такого сильного опору»,

«Повідомити керівництву про колегу, який вкрав на роботі щось незначне, — не є добрим вчинком» та «Краще не втручатися у справи, які тебе особисто не стосуються, навіть коли йдеться про злочини або недоброчесність».

Усе це відлуння радянської ментальності, яка диктувала — щоб вижити, треба красти в державі.

Максимальні показники кореляції з досвідом пережиття Голодомору в родині мають такі твердження: «Діти завжди мають бути добре нагодовані». «Якщо дитина худе, то, напевне, вона погано чувається або хвора — її треба краще годувати», «Якщо почувашся втомленим, слабким або маєш запаморочення — це тривожні симптоми, які потребують ретельного обстеження», «Худнути та сидіти на дієті є неправильним і небезпечним», «Хліб та інші залишки їжі не можна викидати», «Треба робити заготівлі та консервації, в домі завжди має бути запас їжі», «Треба мати підсобне господарство, дачу, займатися садівництвом та городництвом». Навряд чи такі дані когось здивували, адже основне завдання тих часів було — вижити.

Цікавими є й інші переконання: «Не варто йти проти влади, рішення тих, хто вищий за тебе в службовій ієрархії», «Не варто висловлювати свою думку, якщо вона може бути не схвалена більшістю», «Не варто занадто радіти життю, краще ділитися з іншими негараздами, ніж радостями».

Власне, будь-що, що вибилося із загальної картини та мало бодай натяк на супротив владі, привертало увагу і могло наразити на негаразди. А вища якість життя могла спровокувати те, що позаздрять, прийдуть, відберуть, з'ідять.

Приїхавши на захід, ми були здивовані кількістю дітей у родині. На сході здебільшого одна дитина в родині, три — це рідкість. Я розумію, що, з одного боку, це пов'язано з вищим рівнем релігійності, але також, я думаю,

це корелює з пережиттям Голодомору. Принаймні високу кореляцію з досвідом Голодомору мають твердження: «Варто насамперед дбати про добробут своєї родини», «Не варто народжувати дітей більше, ніж можеш прогодувати».

Що стало поштовхом до проведення такого дослідження? Чому ви взяли за цей проект?

Вікторія: — Передумов було декілька. Сама ідея психологічних наслідків історичних подій не є новою. Є дослідження щодо Голокосту, Хіросіми і Нагасакі, рабства в Америці та інші.

Власне, один із наших учителів — Павло Горностай, завідувач лабораторії психології малих груп та міжгрупових відносин Інституту соціальної та політичної психології, багато працює в межах цієї теми, аналізуючи такі травми, як Чернобильська катастрофа, Велика Вітчизняна війна, колективізація, розкуркулювання, репресії 30—40-х років, Голодомор та інші. Він звернув увагу на важливість вибачення заради зцілення від колективної травми.

них історій людей.

Ми хотіли показати, наскільки неодноразовою є історія, наскільки неоднозначними є долі. Врахувати всі нюанси, не звинувачувати в усьому лише одну сторону, але створити середовище діалогу для різних сторін.

Ви хотіли зібрати фактаж, який стане теоретичним матеріалом, чи закласти основу для зцілення українців від травми Голодомору?

Віталій: — Дослідження цієї теми — це один із перших кроків до зцілення від травми.

По-перше, про це треба почати говорити. Для цього — усвідомити факт існування психологічних наслідків травми та їхню важливість. Власне, для цього і варто було проводити дослідження.

Ми зіткнулися, наприклад, із тим, що були не лише люди, які долучалися, давали конструктивну критику та пропозиції, а й ті, хто відверто знецінював нашу роботу, мовляв, ніякого Голодомору не було, ви займаєтесь грантоїдством, і навіть якщо це було, то про це треба забути і жити далі.

школах, навчальних закладах, загалом у публічному просторі.

Ви першими провели дослідження чи вже були подібні, на які можна було б посилатися?

Віталій: — Дослідження були, але в більшій мірі культурно-історичні, а не психологічні. Ми вивчали, як історичний досвід впливає на сучасних українців.

На жаль, український народ має багато травматичного досвіду, тому не завжди легко відокремити вплив Голодомору від впливу, скажімо, воєнних подій. Перед нами постало нелегке завдання, бо хотіли провести якісне наукове дослідження, яке мало б концептуальну базу.

Вікторія: — В індивідуальній терапії одним із симптомів травми є уникання спогадів, забуття. Травма є настільки сильною, що мозок відмовляється її пам'ятати.

У цьому випадку найефективнішою психотерапевтичною методикою є інтеграція травматичної пам'яті. У розмовах із травмованою людиною ми вибудовуємо наратив — обговорюємо період

кові стратегії.

Цікавим є встановлений зв'язок між родинним досвідом пережиття Голодомору і стратегією уникання. Так, 38% респондентів, чий родині зазнали травматичного досвіду, дають ствердні відповіді на твердження «Я не відвідую заходів, присвячених подіям Голодомору».

При цьому мало ствердних відповідей на твердження: «Я вільно говорю про події Голодомору, включаюся у обговорення цієї теми, згадую історію своєї родини», «Я вшановую загиблих у часи Голодомору, намагаюся дотримуватися традицій такого вшанування». Водночас найбільше ствердних відповідей отримало твердження «Я цілком справляюся з почуттями, які виникають у мене при обговоренні подій Голодомору та згадуванні про них».

Віталій: — В індивідуальній терапії ми відразу попереджаємо, що буде непросто, що зцілення, яке відбувається під час згадування, неможливе під анестезією. Але ми підготуємо вас до цього болю, допоможемо справитись з ним.

Ви маєте в деталях згадати все, що відбулося (авіакатастрофу, скривдження, бомбардування). Що більше ви розповідати будете, то більше розширюватимете поле значень, зменшуватимете поріг болю почуттів. Те саме і за колективної травми — зцілення через пам'ять, через історію, традиції, вшанування.

Наслідки травми є невідворотними чи все-таки є фактори, які могли б їх відвернути?

Вікторія: — Психологічні наслідки подолали б швидше, якби не дії режиму.

Табування теми Голодомору лише поглиблювало травму. Людям треба було дати можливість виговоритися, але цього не сталося.

Подивіться, як євреї багато говорять і оплакують Голокост. Вони не соромляться свого болю і своїх сліз. Вони не вважають це своєю провиною.

Німці визнають свою провину і просять вибачення. До Бабиного Яру приїзять старенькі німці, плачуть, каються і спокутують вину своїх батьків.

Люди говорять про наслідки, про відповідальність, як цьому зарадити в майбутньому.

Перш за все треба вивчати історію країни через індивідуальні живі історії в нюансах. Це те, що ми робимо в індивідуальній терапії, — спонукаємо клієнтів розширити фокус травматичної події, змінити погляд на неї, пережити, переосмислити.

Лише тоді відбувається посттравматичне зростання, відбувається трансформація цінностей. Зараз дуже активно досліджується цей феномен посттравматичного зростання.

Тобто людина може перетворити наслідки травми на ресурс? Яким може бути цей ресурс?

Віталій: — Людина стає більш толерантною, мудрішою і досвідченою. Якщо людина відкрито говорить про наслідки — що ми не дбаємо про сусідів, що не гуртуємося в команди і замикаємося у своїх родинних, це вже є ознакою ресурсу.

Усвідомлення цих речей і обговорювання спонукало б до іншого способу суспільної взаємодії і можливості розвиватися, ставати більш відкритими.

Так, в одній історії прадід оповідача був десятитисячником, яких найбільше звинувачували у сприянні продуктивним зборам, розкуркуленню і організації Голодомору. Він був головою колгоспу. Цікаво, що під час

Голодомору в тому селі ніхто не помер. Під час репресій нікого не ув'язнили. Сільський колгосп входив у десятку кращих, але не дотягував до мільйонера і тому його не зачіпали. Навіть люди з міста йшли в це село по їжу. Чому так? Звідки їжа, якщо в ближніх селах помирились?

Стовідсоткової правди не дізнатися, але є історія і є запитання, які сприяють осмисленню. А ще сумніви і почуття, яких не варто ховати.

Скільки часу потрібно, щоб викоринити зі свідомості негативні переконання, породжені травмою?

Вікторія: — Певні наслідки це будуть відлунуватися у кількох поколіннях.

Але вже зараз можна побачити, як усе швидко змінюється. Якщо раніше родини довго жили разом, то з кожним роком діти все швидше стають самостійними і роз'їжджаються. Коли відкриються кордони, цей процес прискориться.

Треба пам'ятати, що травма має ще й природний механізм зцілення.

Треба пам'ятати про уроки минулого і створювати дискурс в максимальній кількості нюансів. Треба дивитися на кризу в усьому спектрі кольорів, не тільки в чорно-білій палітрі. Інакше можна стати на шлях, яким іде Росія, де одна правда і один дискурс.

А що може бути показником того, що ми позбулися травми покоління?

Віталій: — Коли ми будемо проводити опитування, в якому не буде жодної кореляції, це буде найвищим показником.

Загалом на суспільному рівні маркером стане те, що ми перестанемо звинувачувати когось у своїх проблемах і почнемо їх вирішувати разом, перестанемо перекладати відповідальність на владу. Фокусуватимемося не на проблемах, а на рішеннях. Ми не будемо застрягати в болю і проблемах. Почнемо слухати одне одного.

Ми нещодавно працювали в комісії, яка розробляє концепцію охорони психічного здоров'я. Серед нас був колега зі США, який має потужний досвід створення таких систем у 20 країнах. За його словами, на початку роботи комісії люди лише говорили і не слухали одне одного, ефективно запрацювали тоді, коли почали прислухатися.

Ми помітили, що не слухаємо одне одного, підозрюємо одне одного в прихованих інтересах, сфокусовані на просуванні своїх ідей. Якщо ми почнемо думати про рішення, довіряти одне одному і не боїтимемося заявляти про порушення своїх прав, про хабарництво, академічний плагіат, несправедливе ставлення, тоді суспільство буде оздоровлюватися. Це буде маркером.

Вікторія: — Одна з проблем, яка резонує в усіх реформах, — це те, що реформатори не дивляться далі свого життя та приватних інтересів.

Думаю, це цілком може бути пов'язано з травматичним досвідом, бо треба було, в першу чергу, берегти своє життя і своєї родини. Але ж реформи починають працювати через покоління. Зараз вони важко йдуть.

Заради результату багато чим треба пожертвувати. Старі схеми перестають працювати, а нові ще не є ефективними. Для деякого зі старої системи зміни — це крах їх політичної чи професійної кар'єри, тому вони не погоджують їх.

Думаю, перші значні результати побачимо через 5-10 років. Щоб просуватися вперед, треба будувати мости, а не стіни. ■

радіти життю

Основне завдання тих часів було — вижити.
Фото Нусер.

До прикладу, німці розробили спеціальні терапевтичні напрями, в рамках яких нащадки нацистів, які вбивали людей, мали навчитися прощати своїх батьків за їхні помилки під час Другої світової війни. Що важливо, все це поширювали в суспільному дискурсі. Фактично нація вибачилася за скоєне.

У контексті актуальної війни на сході України Павло зауважив, що росіяни таких кампаній не проводять, а отже, чи не є агресивна і загарбницька політика Росії результатом невивчених уроків історії?

Навчаючись травмо-фокусованій когнітивно-поведінкової терапії, ми також захопилися ідеями Олега Романчука (психотерапевта, нашого вчителя і друга) щодо колективних травм та шляху їх зцілення. Олег проводив паралелі між переживанням травматичних подій окремою людиною та українською нацією. Міркував про традиції, сімейні історії, народні пісні та іншу творчість, яка несе в собі згадки про біль як засоби опрацювання травми.

Власне, ці думки та ідеї і стали поштовхом дослідити, чи справді драматичні події Голодомору і досі мають психологічний вплив на нащадків, а також створити простір, у якому люди могли б пережити національну історію через низку індивідуаль-

до травми, детально аналізуємо травму і завершуємо періодом після неї. Так відбувається поступова інтеграція болючих спогадів у людську пам'ять.

У момент травми людина може по-різному оцінювати те, що відбувається. Відомий феномен, коли жертва відчуває почуття провини за те, що над нею чинять насилля.

Жінки, яких з'являли, можуть шукати причину в собі, а не в гвалтівнику. Люди, які вижили, можуть картати себе за те, що інші загинули. Діти, яких жорстоко б'ють батьки, виношують у собі подвійний біль — фізичну наругу і моральні терзання.

Відтак у терапії ми не просто будуюмо наратив, а й допомагаємо клієнтам надати травматичним нових значень. Не вигадувати, а поглянути на ситуацію під ширшим кутом зору. Так, ця людина загинула, але якби ти її врятував, що було б із тобою? Що доброго ти можеш зробити зараз? Чи можеш погурбуватися про її родину? Так ми розширюємо поле значень — поле можливостей для дій і переконань. Індивідуальні історії, як пазлики однієї картини, показують цілісну ситуацію.

Ми простежили, що сам феномен трансгенераційної травми дуже міфологізований, його часто пов'язують із кармою, яка передається з покоління у покоління. Нам же хотілося розв'язати таку містичність і пошукати доказовості цього феномену.

«Треба вивчати історію країни через індивідуальні живі історії у нюансах»

Першим кроком до зцілення від травми є проговорення травматичних спогадів. З ваших спостережень, чи готові люди до конструктивної дискусії та що треба зробити, щоб вона відбулася?

Вікторія: — Через мовчання у людей заблоковані емоції, процес пережиття.

За часів Радянського Союзу це підсилювалося табуванням теми Голодомору. Відтак наслідки травми перейшли з покоління в покоління. У свідків Голодомору це були посттравматичні симптоми (зокрема уникання), у нас — переконання та поведін-

Ніна РОМАНЮК
Волинь

Коли щовечора йду з роботи повз торгово-розважальний комплекс «ПортСіті», де тусуються підліткові компанії з усього Луцька, до почуття цілком природної злості на ці екзальтовані підліткові натовпи додається ще й співчуття. Бо так тупо вбивати свій час за пляшкою пива і пакетом соняшникового насіння чи чипсів можуть тільки молоді...

Їхня сила — у натовпі

«Світський» центр Луцька, куди злітається молодь з усіх мікрорайонів міста просто «потусити», за кілька років існування зажив дурної слави. Величезні підліткові ватаги перетворили на пекло життя мешканців прилеглих до торгово-розважального центру багатоповерхівок. У новому мікрорайоні, де багато новобудов, некерованим групам хлопчиків та дівчаток справжнісінький рай. У дворах вони розпивають спиртне і вправляються у матюччі, хоч вікна у квартирах не відчиняй. Навіть викликані поліцейанти нічим заридити не можуть. Знайома, яка нещодавно купила квартиру в цьому районі, вже подумує, як втікати звідси. Бо на зауваження дорослих діти не реагують. А можуть навіть двері квартири підпалити, якщо будеш надто на них «наїжджати». Вони відчувають свою силу, а вона — у кількості, в стадності. Щоправда, останнім часом стало трохи тихіше. Після кількох резонансних бійок між «малолітками» та неодноразових скарг лучан у міську раду адміністрація центру витіснила підлітків зі своєї території. У двори. Якоюсь глянула у вікно й... обміліла: гурт чоловік із двадцять гордо сунув через наш двір, шукаючи місця, щоб приземлитися. Та дитячий майданчик був повен дітлахів, тому навала посунула далі.

— Мам, ти бачиш, що вони несуть? Це ж горілка!

І справді: два хлопці тягнули цілий ящик оковитої. Оце гульне молоді! Якщо в дворі якогось будинку, то не задрю його мешканцям.

Біля «ПортСіті» ці діти проходять свою школу життя. Ширяються по туалетах наркотою, до крові б'ються, влаштувавши розборки то між школами, то за територію. Цікаво, що діти будинків, розташованих поруч, туди не ходять «на вечерниці», бо там немає чого робити. Моя донька-підліток з подругами тусуються у своїх дворах. У «ПортСіті» вони можуть піти на день народження на піцу чи в кіно. А підпірати стіни, пахкаючи цигаркою, чи ловити витрішки у недешевих бутіках — який у тому кайф?

Кілька місяців тому український інформаційний простір сколихнула подія, що сталася у Чернігові, де дівчата на очах однолітків так відгамселили 14-річну дівчинку, що та потрапила в лікарню зі струмом мозку. Ба, все відбувалося практично на очах дорослих, які не втрутилися і мовчки проходили повз дівчачі розборки. Не ризикують сьогодні навіть дорослі дядьки зачіпати підліткового натовпа, бо мають шанс стати його жертвою. Чернігівська підліткова банда тримала в страхові цілий район і не раз влаштувала показові бійки-розборки. Її учасниці, серед

Є ПРОБЛЕМА**«Підфарбуйте їй очі красивими фінгалами і не дайте піднятися!»**

Україна може втратити молоде покоління, втягнуте в хмільні розваги та недитячі побоїща

Дівчачі бої без правил стають буденним явищем.

яких була і студентка педагогічного вишу, неабияк хизуються цим на своїх відео-одкровеннях. Вони кинули виклик суспільству і вже, здається, втратили будь-які гальма. Урок перевиховання ремінцем по м'якому місцю чи навіть спецшола для важких підлітків можуть вже не допомогти. Згадайте, як нещодавно дівчатка-підлітки, здається, з Харкова, хотіли заштовхати подругу у петлю на новобудові. А скільки шкільних бійок стають здобутком соціальних мереж. Свою силу ці діти відчувають саме у натовпі, бо поодиноці вони — ніхто. Не тому, що погані, зіпсовані. Просто це дуже молоді. Стадний інстинкт для підліткового віку — явище не з розряду соціофеномену. Так було завжди. Навіть у радянські часи з їх жовтенятсько-піонерським і комсомольським вихованням. Тоді нас виховували у піонерських ланках, загонах, дружинах, прищеплюючи радянський колективізм. Тепер через відсутність ідеологічного компонента у виховному процесі наших дітей їх виховують вулиця, інтернет, трохи школа і ще менше вічно зайняті батьки.

Подібні дівчачі бої без правил відбуваються тепер постійно. І в Луцьку біля того ж «ПортСіті» дівчинку теж жорстоко побили місцеві «панянки». Ствердитися за рахунок слабшого, принизити його, затравити «не таких» — для шкільного середовища проблема геть не нова. Пам'ятає радянський фільм «Опудало», в якому у 80-х роках дебютувала як актриса маленька донька Алли Пугачової Крістіна Орбакіте? Шкільні бійки були завжди. Однак вони не були такими кривавими, а дівчатка не поводилися, як гладіатори на арені бою. Вперше про жорстокі дівчачі бої я по-

чула випадково в автобусі, не повірите, ще в 90-х роках! Їхала з Каменя-Каширського до Луцька і випадково підслухала розмову двох дівчат-студенток, які сиділи позаду мене. Одна з них із захопленням розповідала, як вони «махалися» біля клубу з «девками». Сільські дівчата, втілення жіночості та цноти, сьорбнувши самогону перед танцями, вмить перетворилися на войовничих амазонок. Від почутого у мене волосся ледь не стало дибки. Бо в часи моєї молодості про таке й подумати було соромно. Потім знайомий міліціонер розповідав, як він був свідком дівчачої бійки: «Видовище, я тобі скажу, не для людей зі слабкими нервами. А хлопці стояли і реготали, ніхто не пискнув навіть, щоб розняти дурних бабів. Не доведи, щоб така в жінки комусь попалася!». Я тоді ще матеріал на цю тему в «УМ» підготувала. Пройшло якихось двадцять років — і дівчачі бої з розряду подій надзвичайних стали явищем абсолютно звичним і буденним. Навіть престижним!

Відгамселити подружку — це так круто!

Звісно, ніхто не вчить своїх доньок кулаками розмахувати. Але звідкись же вони черпають цей досвід. Ходити далеко не треба — інтернет. Він аж кишить пропагандою культури сили. Головне, виявляється, не просто побитися, а злити відеоорієнт у соцмережі, щоб поціновувачі могли оцінити «красу гри» і виставити бали за «бій». Не вірила, поки сама не покопалася в цьому смітнику. «Завжди в таких ситуаціях знайдеться хлопець-історичка, який буде скавувати, як сучка, але ніколи не полізе розтягувати дівок»,

«нормально так спочатку скинула, бадьоро, тільки удар з ноги явно не поставлений», «тому що в бік біла, треба було в голову», «але хоч викинула вона її нормально» — це лише кілька коментарів «ВКонтакте» під відео з дівчачою бійкою.

Далі натрапляю на запрошення до гри Celebrety GirlFight і пояснення до неї: «Коли назриває конфлікт між дівчатами, не можна вгадати, чим він закінчиться. Хоча, чому не можна, він переходить у дівчачу бійку, тобто бої без правил. Пускаються в хід нігтики, видирається волосся і оздоблюється особа численними синцями. Серйозні дівчачі бійки — це непередбачуваний поворот подій, і можна спробувати свої сили тут і зараз. У віртуальному світі можна робити все, навіть бити дівчаток, до того ж ви одна з них. Суперниця повинна отримати по повній програмі, тому підфарбуйте їй очі красивими фінгалами і не дайте піднятися, а бийте до останнього. Це жорстоко, але по-іншому не можна. Якщо дати слабину, будете лежати і отримувати удари. Цього не можна допустити, тому боріться до останнього і завжди ухилийтеся від ударів, якщо бажаєте святкувати перемогу. Поєдинок повинен проходити за всіма правилами. Не варто переживати за нігті, які ви зламаєте, про свою суперницю і про зачіску, оскільки волосся завжди може допомогти, якщо потрібно прикрасити обличчя конкурентки об коліно. Кулачні поєдинки дівчат — це спосіб довести свою досконалість, свою силу і міць. Суперниця завжди може хитрувати, тому не варто розслаблятися, краще навалiate свої суперниці по повній програмі». Така собі детальна інструкція до кулачних боїв і головний месидж — ти найсильніша, а значить найдосконаліша, сила — це все. От і стараються наші дівчатка йти в ногу з модою, гамселять подружок на шкільких подвір'ях і у дворах не гірше, ніж хлопці.

Дівчачі бої без правил давно увійшли у меню легальних розваг наших нічних клубів, де дівчата-спортсменки б'ються до крові, борсаючись у багнюці чи шоколаді. Це ж так еротично, так видовищно! Клієнти готові платити за таке видовище немалі гроші. Чим не крутий подарунок для чоловіків на 23 лютого? «Усі глядачі залишали змагання задоволені, — радіє власник клубу «Міленіум» Микола Лагодич, 36 років. — Ми вже проводили в себе чемпіонат України з чоловічих боїв без правил. А тепер хочемо регулярно влаштовувати і жіночі змагання в багнюці. Наступні запланували на січень». (Це місто Трускавець, ще 2007 рік). Не вистачає людям адреналіну, що зробиш. Може, війна додала його трохи, не до жіночих боїв тепер, коли гуркотять гармати на сході. Бажаючим отримати адреналіничку — ласкаво просимо, як кажуть... ■

Інф. «УМ»

У карельському урочищі Сандармох у роковини початку масових репресій у Радянському Союзі 5-6 серпня 1937 року українська діаспора в Росії вшанувала жертв «великого терору».

80-ті роковини початку хвилі масових вбивств у СРСР, на вшанування загиблих зібраний чимало людей. Прибули представники генконсульства України в Санкт-Петербурзі на чолі з генеральним консулом Лесею Лозинською, а також генконсули Литви, Латвії, Естонії, Польщі. Присутні поклали вінки і запалили свічки пам'яті.

У заходах також взяла участь українці Карелії, представники українських організацій Росії, громадських організацій Москви. Біля хреста була прочитана молитва за упокій душ синів і дочок України. Кожен із них був згаданий поіменно (офіційно виявлені у списках українцями Карелії).

Уже 20 років українська громадськість Карелії, Росії вшановує пам'ять невинно убієн-

ПАМ'ЯТЬ**Сльози Сандармоха**

Українська діаспора у РФ вшанувала жертв радянських репресій

них жертв сталінських репресій. На жаль, цього разу на заходах вперше не було Юрія Дмитрієва, голови карельського «Меморіалу», який і відкрив урочище Сандармох. У покарання за свою активну громадську діяльність він перебуває в РФ під надуманим кримінальним переслідуванням.

Сандармох — лісове урочище в Медвеж'єгорському районі Республіки Карелія. Тут на площі 10 гектарів у 1930-х роках органи НКВС розстріляли понад 950 осіб 58 національностей. Серед жертв — переваж-

но спецпоселенці і в'язні з Біломорсько-Балтійського каналу і Соловєвських таборів системи ГУЛАГ СРСР, а також жителі навколишніх сіл. Усього на цій території виявлено 236 розстріляних ям.

В урочищі Сандармох були розстріляні письменники Валер'ян Підмогильний, Микола Зеров, Григорій Епік, Микола Куліш, режисер Лесь Курбас, історик Сергій Грушевський (брат Президента УНР Михайла Грушевського), політики, громадські й церковні діячі, вчені, військові. ■

Урочище Сандармох стало місцем, де були розстріляні українські поети, письменники, музиканти, історики, громадські та церковні діячі, вчені, військові та справжні трударі, що потрапили у молох «великого терору».

Фото Українформу.

Леся ХОРОЛЬСЬКА

Із такою проблемою стикаємося, на жаль, часто. Починаєш говорити з людиною — і відчуваєш неприємний запах, що надходить із подихом співрозмовника. Чому він виникає? Як зарадити цій прикрасі?

Неприємний запах із рота, за словами лікарів, виникає при захворюваннях ясен, носа, носоглотки. Наприклад, при хронічному тонзиліті, коли в криптах мигдаликів утворюються гнійні пробки, або при хронічному гаймориті, коли розвивається запальний процес у пазухах носа. Така неприємність може виникнути і при тонзиліті — і тоді промивання мигдалин відповідними лікувальними засобами дозволяє позбутися проблеми.

«Часто причиною неприємного запаху є пародонтоз, — каже столичний стоматолог Олена Савченко. — При цьому захворюванні утворюються щілини між зубами і яснами, в які потрапляють часточки їжі. Розкладаючись, вони провокують неприємний запах».

Також, за словами лікаря, можливою причиною запаху з рота є неякісні зубні протези, під коронками яких накопичуються залишки їжі. Провокувати проблему може карієс — мікроби, які «господарюють» у хворих зубах, спричиняють неприємні «аромати». А також зубне каміння, неякісні пломби, недотримання гігієни порожнини рота.

Білий наліт на язикові, між іншим, теж може спровокувати проблему. Адже побіління язика свідчить, що травна система працює не ідеально. Лікарі часом кажуть, що язик — дзеркало шлунка. У такому разі варто звернутися до гастроентеролога, який порадить спеціальну дієту. До речі, стоматологі радять чистити не тільки зуби, а й язик — хоча б раз на кілька днів. Це також допоможе усунути неприємний запах із рота.

Навіть ускладнений нежить може стати причиною небажаного запаху, який не пасує до «легкого дихання».

У кожному разі тут можуть зара-

ВАРТО ЗНАТИ

Хоч рота не розтуляй...

Чому виникає неприємний запах із ротової порожнини і як вирішити цю проблему

Легкість подиху і приємний запах із рота особливо важливі під час контактів з іншими людьми.

Фото з сайту iq-provision.ru

дити конкретні рекомендації фахівців — стоматолога та оториноларинголога.

Запах з рота може бути обумовлений хронічним гастритом зі зниженою кислотністю шлунка, коли перетравлення білкових речовин відбувається у сповільненому темпі. При цьому лікар може порекомендувати вживати різні ферментні препарати.

А ось кислий запах із рота — один із симптомів дивертикулу стравоходу (мішкоподібних випинань стінки стравоходу). Він також може з'являтися при виразковій хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки на тлі підвищеної кислотності шлункового вмісту.

Якщо з рота пахне аміаком, цілком можливо, ідеться про ниркову недостатність. Якщо з'являється запах ацетону, може йтися про діабет і

пов'язані з ним ускладнення, гнильні запахи часто сигналізують про абсцеси легень або запальні процеси в бронхах. Гнильний запах із рота — сигнал, що треба негайно звернутися до лікаря.

У жінок поява неприємного запаху з рота іноді може бути пов'язана з «критичними днями». Полоскання рота ментоловою водою зарадить у такій ситуації.

Лікарі зауважують, що неприємний запах із рота може бути і в практично здорових людей. Чому? Або від передання, або від зловживання м'ясними стравами. Тому дієтологи застерігають нас від надмірних порцій. Вегетаріанська дієта може також зарадити проблемі, оскільки виключає з раціону м'ясні страви, які сприяють гнильним процесам у кишечнику. ■

АКТУАЛЬНО

Щастя на ім'я кавун

Чим корисна для організму найбільша ягода?

Під час сезону налягайте на кавуни: найбільша ягода дуже корисна для здоров'я.

Мирослава КРУК

Кавуни не просто смачні, а й дуже корисні. І нині, коли триває сезон найбільшої ягоди, варто нагадати собі цілющі властивості кавуна. М'якоть його плодів містить від 5 до 13 відсотків цукру (фруктоза, глюкоза), а також білки, пектини, кальцій, натрій, магній, каротин, фосфор, калій, залізо. Крім того, кавуни багаті на вітаміни B1, B2, PP, фолієву кислоту, вітамін C. Навіть насіння кавуна корисне — його хімічні властивості подібні до мигдальної олії.

Кавуни мають здатність очищати організм від шлаків, насичують його вологою і вітамінами, допомагають «тримати вагу», і є чудовою альтернативою солодощам — навіть для діабетиків.

Кавун справляє дуже сильний сечогінний ефект — тому на ці ягоди особливо чекають ті, хто має проблеми з нирками. Смачна велика ягода добре вимиває пісок і навіть розчиняє камінці. Кавун забезпечує протизапальний ефект для організму, нормалізує обмін речовин, покращує перистальтику кишечника, справляє жовчогінний ефект, зміцнює імунітет.

Корисний він для роботи печінки. Його радять вживати хворим на гепатит А, цироз, при жовчокам'яній недугі і хронічному циститі (запаленні сечового міхура).

Лікарі рекомендують налягати на кавуни при закрепах, при гнійних процесах у кишечнику. Кавун виводить холестерин, тому, аби запобігти атеросклерозу, попередити подагру, артрити й ожиріння, варто наїдатися кавунів під час сезону.

Згідно з останніми дослідженнями американських учених, у кавуни містяться амінокислоти, які позитивно впливають на серце та судини.

Для лікувального ефекту дієтологи рекомендують протягом тижня з'їдати щодня 2-2,5 кілограма кавунів, бажано з чорним хлібом. Під час кавунової терапії в другій половині дня приймайте теплу ванну. Під дією кавуна і тепла розширюються сечовивідні шляхи, зменшуються болі й знімаються спазми, разом із сечею виходять пісок і невеликі камені.

Кавуни дуже корисні для жінок — особливо в критичні дні: допомагають втамувати біль, урівноважують кровотрату. М'якоть кавуна дозволяє позбутися печії, зменшити набряки, тому цю ягоду радять їсти вагітним жінкам. Крім того, фолієва кислота, яку містить кавун, украй необхідна для розвитку майбутньої дитини.

Дітям також корисно споживати кавуни, але в невеликих кількостях.

І, що цікаво, навіть шкірка кавунів має корисний вплив на організм. Шкірка підвищує сечовиділення, але при цьому не подразнює сечовивідних шляхів і нирок. Шкірку спочатку варто підсушити, подрібнити, залити окропом і дати настоятися. Пропорція — дві столові ложки на склянку води. І пити як сечогінний засіб — 3-4 рази на день по 100 мл.

А якщо вам раптом розболілася голова, то свіжі шкірки можна прикласти до лоба. М'якоть кавуна полегшить стан обпеченої на сонці шкіри, зменшить запалення від укусу комах.

Купувати кавуни найкраще в супермаркеті. Не варто брати плоди, які зберігаються під пекучим сонцем, біля загазованих доріг, а також ті, що мають тріщини, вм'ятини і подряпини. Кавун повинен бути блискучим, яскравим і правильної форми. ■

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ

Замість кави — трішки меду

Чому кожен ранок корисно починати склянкою теплої підсолодженої води

Леся ХОРОЛЬСЬКА

Лікарі давно стверджують, що, випиваючи вранці склянку води, ми допомагаємо організму прокинутися. Дієтологи радять пити натщесерце воду, підкислену лимоном, однак не менш корисно додавати у склянку ранкового напою чайну ложечку (або менше) меду. Якщо це буде свіжий мед, то ваш організм отримає незамінну порцію вітамінів, а травна система — стимул активувати свою роботу. Але навіть той мед, що вже «зацукрувався», збагатить ваш раціон корисними мікроелементами.

Так, мед має багато лікувальних і оздоровчих властивостей: зміцнює імунну систему, є природним антиоксидантом, допомагає звільнити організм від шлаків. Ви знали про те, що біотин, який є в медові, називають природним антибіотиком? Саме тому мед здатен гоїти рани, полегшувати самопочуття при запальних процесах. Біотин також

Ранкова склянка води з медом справляє оздоровчий ефект.

вважають «вітаміном краси» — шкіра завдяки ньому стає гладкою, чистою, випромінює здоров'я.

Марія Світловська, лікар-терапевт однієї зі столичних клінік, зауважує, що цілющі властивості меду і його здатність зміцнювати імунітет пояснюються наявними в ньому вітамінами: групи С, В (фактично весь спектр, включаючи фолієву кислоту, яка є незамінною для майбутніх мам). Мед має також такі важливі елементи, як амілаза, каталаза, фосфата-

за, діастаза — їх теж важливо покласти у «підмурівок» імунітету.

Лікар каже, що застосування меду під час ангіни дає відчутний позитивний ефект. Маючи антибактеріальні властивості, мед допомагає боротися з запальними процесами горла і загалом верхніх дихальних шляхів, лікує кашель, справляє терапевтичний ефект під час катару.

Випиваючи склянку води, підсолодженої медом, ви також очищаєте організм від шлаків.

Продукти розпаду, токсини накопичуються в організмі з віком, під впливом забрудненого повітря і неякісних продуктів харчування, тож варто скористатися таким простим і смачним засобом проти непотрібних «нагромаджень» в організмі.

А якщо до медової води додати скибочку лимона, то цей чудо-напій допоможе жовчному міхуру очиститися від густої жовчі, накопиченої за ніч. Як стверджує столичний лікар-дієтолог Оксана Скиталінська, вода з додаванням лимона допомагає засвоювати їжу, очищує організм від нітратів і канцерогенів, алергенів і вірусів, є профілактичним засобом проти запалень (холестититів), піску та каміння у нирках і печінці. Жовч — потужний детоксикант, каже лікар. Недаремно «жовчними» називають тих, хто має застій жовчі, каміння в печінці, здуття живота, погані настрої.

Тож звільняємося від поганого настрою і шлаків. І починаємо ранок зі склянки води. ■

■ ПОГЛЯД

Конфуз
СпівдружностіВіктор ТЮТЮН,
письменник

Хто ж все-таки зруйнував імперію советів? Не дисиденти. Їх мало для критичного впливу, вони — індивідуалісти, здатні дезорганізувати рух оновлення, але не «потрясти основи», бо — не системні, коли слід гуртуватися для удару.

Дерев'яний нулик «союзу нерушимого» упав не через підкол ЦРУ. Рейган оголосив війну «імперії зла» без вказаних строків. Для політиків та бізнесу США перегони з советами бачилися вічними, як для Брежнева «розвиток соціалізму». Для війни виділялися грібі американські гроші, то ж «дядечко Сем» не мріяв про «прискорення» та «п'ятирічки за три роки» — бюджет має зростати і освоюватися!

Коли замість «оновленого союзу» Горбачова з Біловезької пуші вийшли три богатири — Кравчук, Шушкевич та Єльцин — в Північній Америці та Європі зробили вигляд, що памперси — чисті і новонароджені дітки — доглянуті. Хоча за місяць до несподіванки вмовляли їх залишатися в лоні «матушки Расії».

Як стався конфуз Співдружності Незалежних Держав?

Нова історія показує, що могильниками попередніх суспільних устроїв завжди виступають ... їх «покрашувачі». Монархічний лад перетворили на декоративний ті, хто наполягав прирівнювати й оцінювати королів та царів нарівні з богами, прагнучи досконалого правління.

Поступ абсолютизму — шлях до смерті. Це першими відчувають наближені до влади й політики. Їм хочеться жити заможніше від попередників, які лише консервують час, закопуючи скарби, де прийдеться. Поплічники тиранії прагнуть мати такі ж можливості й ресурси, але не ховаючись і з меншим ризиком.

Тому й сталася «найбільша геополітична катастрофа», як цілком розумно вважає Путін. Чекисти й комсомольці (називаю їх у порядку створення в головах комуністичних франкенштейнів) — від Шелепіна й до Андропова — «покрашували» лєнінську теорію та практику, витворили вождемшизофреніком, не вказуючи діагнозу. Особистість гомо-советікус мала зберігати (по-їхньому) на обличчя придуркуватий вираз, але очі й серця повинні палати відданістю владі й трудовим ентузіазмом.

Чекисти підтримали молодих творчих інтелектуалів. Два загони: озброєний (чекістський) та передовий (комсомольський) — рвонули до невичерпних можливостей Планети лібералів. Вони схвалили появу в програмних партійних документах «буржуазних» термінів та словосполучень: демократизація, свобода слова, права людини. Зрозуміло, що новації взяли не з нізвідки — цього вимагало суспільство.

Сьогодні державні безпекові служби ідеологічно не стабільні, як тисячоліття тому. Юні вундеркінди також у роздумах і пошуку. Адже глобалізм — лише поширена тенденція під час турбулентності, та не соціальний устрій. Є спокса звично цементувати режим. Та виникають збурення через неподолані наслідки колоніального минулого. Відбувається новий розворот спіралі. На вищій точці знов опиняються державотворчі націоналістичні рухи.

Зауважу, що моє припущення — узагальнююче. Завжди та в будь-якій країні служби безпеки вивчають молодість та співпрацюють з її лідерами. В нашій країні за час Незалежності, очевидно, ще не вирости відповідальні безпекові служби, а молодість не усвідомила потреб «покрашення», задовольняючись можливістю емігрувати. Старші покоління бандерівців не зацікавили юних спадком теоретичного націоналізму, не розкрили краси національного відродження. Суспільство не рушить далі, не завершивши національно-визвольної боротьби, що народила сучасні європейські держави.

Історія також свідчить, що народи, в їх електоральній частині, можуть іти за ким завгодно і не знати куди. Чому я зупинився тільки на падінні «есесеру»? Тому що цей конгломерат націй випав зі світового потоку, розбився на друзки, хоча агонія триває. Це саме передсмертні конвульсії чекистів та комсомольців. Покійник умиротвориться, коли з'явиться нова похоронна команда «покрашувачів». ■

Валентина САМЧЕНКО

«В Українського інституту книги є шанс об'єднати зусилля і стати певним містком між книжковим середовищем, громадськістю та органами влади. І на моє переконання, це дійсно наша ключова функція, тому я планую, що ми будемо проводити розширені зустрічі із видавцями, з перекладачами, письменниками, бібліотекарями для того, щоб виробити спільні стратегії і зрозуміти, яку роль Інститут книги може відіграти сьогодні в Україні, які є суспільні очікування, які наші можливості. Тобто спільно виробити механізми, які допоможуть Інституту книги стати дійсно впливовим інструментом для розвитку і реформування нашого книжкового ринку», — сказала на презентації нової інституції у Києві Тетяна Терен, щойно призначена очільниця Українського інституту книги.

Закон про створення Інституту книги ухвалили майже два роки тому. Нещодавно провели конкурс на посаду директора, в якому чесно перемогла енергійна 31-річна книголюб Тетяна Терен — журналістка, кураторка книжкових проектів та літературних програм. Сьогодні керівниця — ще без долі кінця оформлених банківсько-бухгалтерських реквізитів Інституту, без приміщення і штату. Зарплатню працівників інституції прив'язали до тарифної сітки музейників: директору нараховуватимуть 5,5 тис. грн., бухгалтеру — трохи більше 4 тис. грн., а спеціалістам — взагалі 3,6 тис.

Серед планів Тетяни Терен — координація й організація Інститутом участі України в головних книжкових форумах світу, створення нових літературних медіа: сучасного літературного журналу, каталогів з українськими новинками тощо. Інститут книги за допомогою просування і медіа-ресурсу повинен активно пропагувати українські бібліотеки не як бібліотеки, а як сучасні культурні хаби, переконана Тетяна.

«Напрямок, який у своїй програмі я визначила як пріоритетний, пов'язаний із перекладацькою діяльністю. Він, з одного боку, пов'язаний з підтримкою перекладів в Україні, з підтримкою українських перекладачів, а з іншого —

■ ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Стратегічний шанс

Український інститут книги без приміщення і штату, але з рішучими намірами

Тетяна Терен.
Фото з сайта galinfo.com.ua.

мені дуже хочеться щоб Український інститут книги підтримав закордонних перекладачів з української мови», — повідомила Тетяна Терен.

«Багато років ці люди пропагують українську літературу, українську культуру у світі, часто працюючи на волонтерських засадах, і нам дуже хочеться залучити їх у наше середовище, показати їм, що ми цінуємо їхню роботу. Я дуже сподіваюся, що ми розробимо спеціальну програму щодо цього — проведемо з'їзди і конгреси за участю цих перекладачів в Україні, зробимо цю подію щорічно. І важливим кроком є заснування премії для закордонних перекладачів».

«Інститут книги надзвичайно потрібний, як об'єднуючий центр. Сьогодні ми маємо цю інституцію, і розглядаємо її саме як інструмент формування державної політики в духовній сфері, бо це стосується не просто книги, це сто-

сується освіти, моралі, культури, інтелекту нації та формування самої нації», — каже Олександр Афонін, президент Української асоціації видавців і книгорозповсюджувачів.

Важливо, щоб нарешті в Україні можновладці найвищого рівня і депутати зрозуміли, що книговидавництво і книгорозповсюдження саме української книжки — стратегічні галузі. А планує у нас поки що «видавниче середньовіччя»: лише 30 відсотків виданих у країні книжок поширюються по всій Україні. Без обміну ментальності через книжку довго будуватимемо єдину країну — складно не погодитися з цією тезою Олександра Афоніна.

Не ввійшло у цивілізоване русло в Україні книгорозповсюдження: купуючи на книжкових ринках видання, політики не запитують у реалізаторів, звідки їхній товар. А часто там — контрабанда.

Олександр Афонін не поділяє оптимізму тих, хто дуже радіє успіхам української книги упродовж останнього часу. За його словами, за останні три роки у книжковій галузі не збільшувалася сума обігових грошей. Упродовж минулого року припинили існування аж 136 видавництв і лише близько 30 нарошують обсяги.

У вересні на Львівському «Форумі видавців» запланована офіційна презентація Інституту книги. Поручуватимуть, за словами Тетяни Терен, окрім цієї, ще дві основні проблеми: закупівля книг для бібліотек та тема обмежень імпорту книг із РФ (ігнорування владою «піратських» книжок). Уже цього року має запрацювати перший проект Інституту книги — цифрова бібліотека. Решта — перспективні плани. Є початок — буде і продовження. ■

■ ЗІРКИ

Поклик предків

Голлівудські актори Міла Куніс та Ештон Катчер навідалися на Буковину

Валентина ГРИГОРЕНКО

Голлівудська пара акторів — Міла Куніс та Ештон Катчер — погуляла у Чернівцях: вони відвідали вулицю Ольги Кобилянської, побували поблизу драмтеатру та на Соборній площі.

Про візит зіркової пари повідомив журналіст «1+1» Іван Гребенюк, який опублікував фото прогулянки із Куніс та Катчером, зняті Сергієм Скобуном. «Поки ви всі тут сидите, Чернівцями вештаються Міла Куніс та Ештон Катчер. Справжні!», — написав журналіст у соціальній мережі.

Іван Гребенюк нагадав, що до 8-річного віку Міла Куніс жила в Чернівцях. «А я давно кажу, хоч ким би ти був — навіть і голлівудською зіркою — рано чи пізно ти згадаєш, що ти не Міла, а Людмила!» Ласкаво просимо до неьки!:)», — написав він у «Фейсбуці».

Сайт «Молодий буковинець» інформує, що голлівудська пара прилетіла до

Чернівців на декілька годин зі зйомкою у Будапешті.

В Україні їх зустрів кінорежисер Сергій Скобун, який провів для зірок екскурсію містом. «Вони прийшли з Будапешта буквально на кілька годин в особистих питаннях. Зустрілися з ними у кав'ярні поблизу Театральної площі. Мілі та Ештону дуже сподобалося місто. Я помітив у них тільки єдиний натяк на погані українські дороги», — розповів Скобун.

Чернівчанин провів екскурсію зірковій парі по туристичній вулиці Ольги Кобилянської. Також вони побували поблизу драмтеатру і на Соборній площі.

Спочатку з ними спілкувалися англійською мовою, але пізніше Міла попросила, щоб перейшли на російську.

«У Мілі є бажання знятися в українському фільмі. Вона побачила зйомки, які ми проводили. Сподобалися локації і костюми. Вона так і сказала: «Я б залюбки знялася в якомусь українсько-

Міла Куніс та Ештон Катчер у Чернівцях.
Фото з сайта tsn.ua.

му фільмі», — розповів режисер.

На чернівецькому леґо-вищі журналістам інформатива АСС підтвердили, що американські кіноактори прилетіли ввечері 5 серпня приватним літаком. Жили вони в 4-зірковому готелі «Буковина».

Нагадаємо, Міла Куніс народилася в Чернівцях 1983-го року. Її родина емігрувала до США у 1991 році, оселилася в Лос-Анджелесі.

Акторську кар'єру Міла почала 1994 року, знявшись у рекламних роликах. Того ж року дебютувала в кіно в епізоді мильної опери «Дні нашого життя». Проривом

у кар'єрі стала роль у фільмі «В прольоті». Також відома озвучуванням Мег Гріффін в мультіплекаційному серіалі «Гріффіні». Однією з найвідоміших ролей акторки в кіно є роль балерини Лілі у фільмі «Чорний лебідь», за яку її нагородили премією «Сатурн» і номінували на «Золотий глобус» і Премію Гільдії кіноакторів США за найкращу жіночу роль другого плану.

Крім кіно, Куніс активно займається і модельним бізнесом — її фотографії неодноразово з'являлися на обкладинках багатьох журналів. Із 2012 року співпрацює з будинком моди Christian Dior. ■

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

Чужа країна — велика сповідальня

Вживання з емоціями та без в есе Оксани Смерек

Мар'яна БАРАБАШ

«Ми вибираємо те, що вибирає нас! Ніколи не кваптеся зрозуміти, чий вибір був початковим!» — нібито до банальності проста думка, але як вона хвилює і збуджує емоції тих, хто намагається по-справжньому широко задуматися над її сенсом? Подібно ж й есе Оксани Смерек — здається, в ньому йдеться про очевидні речі, досвіди, локації як наслідки змін та пристосування людини до них, не раз проговорених і продуманих, однак чомусь після прочитання цього, начебто очевидного і дуже приватного досвіду, виникає низка запитань, далеко неочевидних і цілком неприватних — до системи, до історії, до конкретної людини та її потреби у виборі.

Оксана Смерек, відома читачеві як авторка двох поетичних збірок «Панфіла» (Львів, 2003) та «Літо моєї інакшості» (Львів: Срібне слово, 2017), дебютує у жанрі есе «Мірки і лекала» (Львів: Кальварія, 2017), який вона, правда, більше схильна вважати автобіографією. Однак, як на мене, все-таки в цьому тексті переважає есеїстичний виклад, а не мемуарний, тому що надто приватні судження, власноруч випробовувані способи вживання у чужих країнах, описані в есе, можуть бути зрозумілими тільки для того читача, котрий близько знайомий з авторкою. А загалом для читача як такого цей приватний досвід має свою цінність, і, хоч мені й важко судити, як це есе читатиметься тими, хто не є залежний від авторської позиції, впевнена, що і такий читач у цьому тексті знайде свій ракурс бачення проблеми, накладаючи свої індивідуальні мірки, чи виміри, на ті «лекала», які запропонувала для моделювання сучасної історії цивілізації Оксана Смерек.

Тимчасовість чаклуватиме над посвідкою

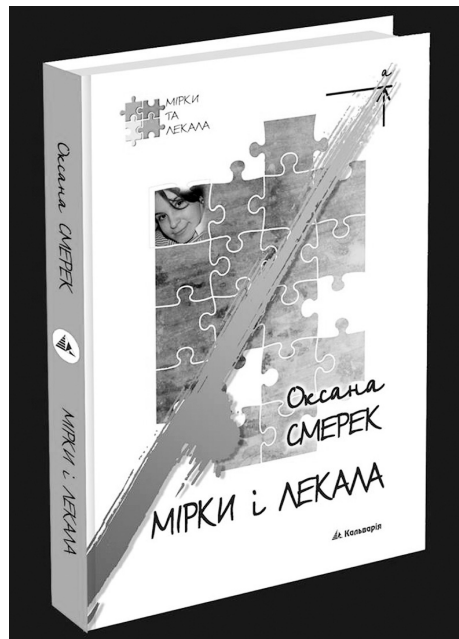
Отож, це есе розбивається ніби на чотири «лекала», а фактично — розділи. Перший — експозиційний: роздуми про долю різних категорій емігрантів, яких авторка порівнює з перелітними птахами. Роздумуючи над введеною в текст формулою дорослішання людини в чужій країні, згідно з якою «тимчасовість, яка обросте досвідом, чаклуватиме над постійною посвідкою на прожиття», переконуються в очевидному: як і чим би ти не виміряв простір своєї бажаної зони комфорту, ніколи не підбереш собі той фасон, що відповідатиме черговій моді. Бо еміграція, як і мода, виграє тільки завдяки вмінню змагатися з часом за швидкістю щодо вироблення всілякого роду шаблонів та стереотипів.

Власне, друге «лекало» — це зафіксовані «незліченності солодких моментів» як приклади змагання людини з часом. Цей процес нагадує практично те саме, що й примітивний рух «у напрямку ріки з морозивом у руках», який, набувши якоїсь певної форми існування, стає абсолютно не примітивним досвідом для розуміння один одного в скаженому ритмі життя. І тут собі дозволю не цілком погодитися з авторкою, що іронізує, мовляв, «персональний досвід» — це тільки «купка екологічного сміття». Бо цей закид авторки в бік власної біографії є загалом нічим іншим, як передусім одним із численних свідчень на користь її бездоганного літературного чуття з майстерно виграюваними філологічними думками та неповторно-колеритною іронічною поставою (за приклад візьмімо хоча б такі фрази: «Усе те, що не можна конвертувати, краще зберігати недоторканим», або ж: «Вічно чогось мені бракує і до народження

крил, і до нарощення нігтів», «Іноді диявол той, що самі знаєте, де, обрав і мене своєю черговою дрібничкою» і т.п.). Насправді ж читачеві, що справді широко перейнявся описаним досвідом авторки, буде важко зрозуміти таку позицію, а відтак, він мимоволі стане на захист «екологічного середовища» літератури. Оксана ж формує свою «екологічну зону», куди вміщує різні людські досвіди з випадково набутих чи підслуханих середовищ — досвіди, які формують кістяк «нової дійсності», яка «не вимагає верифікації» (адже «чужа країна — велика сповідальня» і більше нічого іншого!). Утім, «себешування у сторонньому просторі має подвійний ефект»: ти не маєш права «залишати себе вчорашню заради нового», але водночас отримуєш «шанс розслабитися в невизначеності: часовій та просторовій».

Світ — маленька автобусна зупинка, провінційна за своїм статусом і виглядом

У третьому «лекалі» О. Смерек якраз і намагається максимально оголити нерви себе вчорашньої — заради того, хто, пройшовшись слідами її «локусів», чи пак — її екзистенційних досвідів, зможе повірити, що життя за будь-яких погодних умов не втрачає своєї природної сили тяжіння у просторі і в часі, не даючи людині спокуси випасти з власної орбіти і гартуючи її «невідворотне», коли вона «вчиться висловлюватися коротко і зрозуміло, без зайвих емоцій». І хоч досвіди, про які розповідає авторка, надто жіночі за характером свого переживання, вони, проте, в її відміряних лекалах стають певними універсальними параметрами для розуміння життєвого механізму: усі твої вчорашні втрати є фактично необхідним джерелом для

твоїх завтрашніх здобутків!..

Отже, «лекало» четверте — це досвід здобутків: для нових розуміння і нових можливостей. Нове розуміння приходиться, як осяяння безкінечності, висловлене словами данського поета Генрика Нордбрана, що стали своєрідним «лекалізованим» епіграфом до четвертої частини есе. Це осяяння, що пов'язане зі специфікою сприйняття данського річного циклу — як шістнадцяти місяців з рефреним повтором листопадних днів, не просто підготовляє авторку до нової географічної перспективи (з Нідерландів на Данію!), а відкриває всю самотність соціально найщасливішої країни Європи, включно з її бюрократизмом, провінціалізмом і зачовганістю людських примітивів...

Отже, зібравши докупи, як пазли, всі авторські оцінки, приклади й випадки, у свідомості виникає цікава фреска світу, розділеного на кілька «лекал» особистісного сприйняття. Все надто очевидне, чого не можна зрозуміти. Світ — це маленька автобусна зупинка, провінційна за своїм статусом і виглядом. І в якій би точці світу не опинився, ти мимоволі бачиш її такою, якою пам'ятаєш зі свого радянського дитинства. Цей досвід переслідую навіть у найбільш соціально комфортній Данії, і він ховає у собі страшну невиліковну пухлину — провінційності, яка стирає межі між тим, що мало бути, і тим, що є насправді. Людина потрапляє в залежність чужого простору, сама знищуючи себе власним бажанням комфорту. Здається, вже заїжджена до дір риторична максима «Добре там, де нас нема!», але в новій перспективі вона стає свіжим фундаментом для роздумів, що розвиваються у несподіваних і зовсім небанальних надбудовах. Задумуючись над феноме-

ном людини-емігранта, яка поза межами рідної країни відчуває себе цілком задоволеною обставинами, що дає їй змогу широко захоплюватися красою чужих обривів, О. Смерек відкриває для себе абсолютно просту формулу залежності людської природи від матеріального добробуту, згідно з якою потяг до комфорту перебиває будь-які емоції і людина починає свято вірити в диво «нової реальності», водночас свідомо запліщуючи очі на всі можливі й очевидні недолади всередині обраної для свого існування системи.

Але лік на це патологічне прищупування своєї душі на чужому ґрунті є! І ним може бути тільки усвідомлене «зняття уявних маскувальних сіток іншого суспільства», його цінностей, а таке вміння доступне лише тим, хто здатний правильно відсортувати у своєму мандрівному досвіді локуси й локації («Між локаціями і локусами відмінність, як між плінністю і стабільністю»). Бо «локуси» — твоя «пісочниця з дитинства, що її перенести годі», а локації — всі можливі зміни напрямків руху, в які тебе кидає життя. І при цьому важливо в жодному випадку не втрачати ні на йоту віри в цю «пісочницю» — насправді щирої, подитячому простої і світлої! — віри в те, що твоє серце, «таке розхристане, як сорочка з гудзиками відірваними» під час чергового додання кордонів насправді ніколи не вижджає з рідної країни. І цим своїм надто простим зізнанням Оксана Смерек пояснює набагато більше, ніж усіма прикладами, статистиками та відсотками, що свідчать на користь стереотипно запрограмованих фактів про інші світи. Для переконливості, що саме за таким досвідом людині й варто звіряти свій життєвий годинник, наведу хіба ще вислів американського філософа іспанського походження Джорджа Сантяни: «Ногами людина повинна вrostи в землю своєї батьківщини, проте очі нехай оглядають весь світ».

Зрештою, авторка хоче переконати нас, що «розповідь ця — лише озвучений подив. Поза ним лишається багато прекрасного, цивілізованого, розвиненого, вартого наслідування, людського!». Усе, що поза кадром, поза лекалом, — звісно, теж не менш важливе для розуміння сучасної цивілізації, але Оксани йшлося не про те, аби зробити своє есе гімном-апофеозом для емігранта, а радше, на потреби зафіксувати у камені власну скульптуру про чужинецьке міжсезоння душі, що є нічим іншим, як пасткою на звіра всередині — показати тим, хто сумнівається у доречності такого досвіду, що, тільки приборкавши свого «звіра», ти стаєш сильнішою та наполегливішою для «наступних набігів» на нові локуси й локації географічної мапи. ■

ВТРАТИ

Живий альбом без Івана

Співак блюзу помер на фестивалі в Естонії

Марина ПОЛІЩУК

На фестивалі «Серпневий блюз» в естонському місті Хаапсалю помер соліст гурту Ivan Blues & Friends Іван Денисенко, який страждав на рідкісну хворобу.

Музиканту різко стало погано після виступу, життя врятувати йому не вдалося. «Іван встиг дограти сет, після чого йому стало погано. На місці викликали швидку, медики робили масаж серця кілька десятків хвилин», — розповів організатор фестивалю Ідрек Дітманн журналістам.

Іван Денисенко страждав на акромегалію. Це захворювання пов'язане з порушенням функції передньої долі гіпофіза, яке супроводжується збільшенням кісток, стоп, черепа, особливо його лицьової частини. Хвороба виникає зазвичай після завершення росту організму і триває багато років. Причиною захворювання в музиканта стала доброякісна пухлина мозку.

Народився Іван на Київщині, у Василькові, де його дід, відомий майстер художньої кераміки Михайло Де-

нісенко, був головним художником Васильківського майолікового заводу. Від діда Іван успадкував талант до малювання, змалечку створював цікаві малюнки. Зі шкільних років слухав Deep Purple, Black Sabbath, Led Zeppelin, Stevie Ray Vaughan, почав грати на гітарі.

Музичний шлях Івана почався паралельно з вивченням мистецтва в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури. Там відразу оцінили його глибокий бас і запросили співати у відому народну хорову капелу «Золоті ворота». Там Іван потоваришував із людьми, які захоплювалися блюзом і з якими він пізніше створив музичний гурт.

Гурт Ivan Blues & Friends 13 липня на своєму сайті анонсував вихід нового «живого» альбому Live in Slavutich 2017. ■

Іван Денисенко.
Фото з мережі «Фейсбук».

Григорій ХАТА

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Робота на нервах

Перші очкові втрати «Динамо», дебютні надбання «Чорноморця» та прем'єрні перемоги «Карпат» і «Вереса»

Після вильоту з Ліги чемпіонів «Динамо» в Полтаві втратило перші очки в національній першості.
Фото з сайту www.upl.ua.

За відсутності у «Динамо» та «Шахтаря» конкурентів у боротьбі за чемпіонський титул, здавалося, що саме в їхніх очних протистояннях має вирішуватися доля золотих нагород. Утім приклад виграшу «біло-синіми» свого останнього чемпіонства, коли в сезоні 2015/2016 років на шляху до свого 14-го титулу підопічні Сергія Реброва не відібрали у «гірників» жодного очка свідчить про існування в золотій гонці «підводних рифів».

Один із них — участь вітчизняних флагманів у єврокубках, які, вочевидь, не можуть не спустошувати енергетичні резерви претендентів на «золото». Зазнавши болючого фіаско від «Янг Бойз» і швидко попрощавшись із цьогорічним розіграшем Ліги чемпіонів, динамівці в Полтаві зазнали перших очкових втрат у національному чемпіонаті. Після успіху в матчі третього кола проти «Шахтаря» мало хто вірив, що у столичних футболістів можуть виникнути проблеми в протистоянні з колективом Василя Сачка, котрий на старті сезону зазнав розгрому від «гірників».

Але, приїхавши у гості до ворсклян без травмованого лідера своїх атак Дьємерсі Мбокані, та, що головне, залишивши в Швейцарії — на полі «Янг Бойз» — частину свого бойового духу, підопічні Олександра Хацкевича не змогли розпечатати ворота полтавчан, хоча мали для цього не один сприятливий момент.

«Відчуваюся, що динамівці сильно переживають через виліт із Суперліги. Після таких невдач наступні поединки проходять вельми непросто, нервово», — захисник «Ворскли» Олександр Чижов спробував пояснити невизрачну гру «біло-синіх» у Полтаві.

Попри втрату перших очок «Динамо» все ж зберегло особісне лідерство в національ-

ній першості. Щоправда, перевага над головним конкурентом тепер становить лише один пункт.

Свій поєдинок 4-го туру проти земляків з Маріуполя «Шахтар» провів на одному диханні. Не було раніше у «гірників» проблем з «Іллічівцем» — не виникло їх у чинного чемпіона й у дуелі з «Маріуполем» — 3:1. «Ми перемогли заслужено. Багато команд, які приїзять до нас (до Харкова), грають у захисний футбол, натомість підопічні Олександра Севидова були хорошими, намагалися грати в атакуючий футбол», — наголосив очільник донецької команди Пауло Фонсека.

Цікаво, що одразу три поединки минулого туру завершилися з рахунком 3:1. Аналогіч-

ний підсумок було зафіксовано у Львові, де, перегравши команду-несподіванку першості — «Сталь», місцеві «Карпати» здобули першу перемогу в розіграші. Незважаючи на те, що новий сезон «біло-зелені» розпочали з цілим легіоном іноземців на чолі з іспанським наставником Серхіо Наварро, «основа» «Карпат» у грі зі «сталеварами» мала всуціль українське представництво. А найбільш колоритною особою львівського колективу був Артем Федецький, який після року виступів у німецькій бундеслізі повернувся в Україну й у дебютному для себе матчі допоміг «біло-зеленим» здобути першу перемогу в сезоні. «Це лише початок нашого шляху. Головне, не забувати обертів», — відзначив Федецький.

Тим же рахунком — 3:1 — означе була перемога в ЧУ й рівненського «Вереса», котрий, гостюючи в Кропивницькому, завдав поразки «Зірці».

Водночас одразу в двох «комірках» змінився «нуль» на «єдиничку» у послужному списку «Чорноморця». Розписавши «мирову» з «Олександрією», в активі «моряків» з'явився перший поєдинок із позитивним підсумком, а разом з ним — і перший заліковий бал. Щоправда, місце одеситів у турнірній таблиці від цього не змінилося. Нижче за підопічних Олександра Бабича в протоколі немає нікого. На шабелі вище — «Зоря», місце якої на дні «турнірки» виглядає більш ніж несподівано.

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. Перший етап. 4-й тур.

«Карпати» — «Сталь» — 3:1

Голи: Худоб'як, 30; Голодюк, 64; Дебелко, 81 (пен.) — Малакян, 8 (пен.)

Вилучення: Голодюк, 73 («К»)

Львів, стадіон «Україна», 4370 глядачів

«Шахтар» — «Маріуполь» — 3:1

Голи: Бернард, 7; Марлос, 42; Кривцов, 67 — Тищенко, 72

Харків, стадіон «Металіст», 9140 глядачів

«Зірка» — «Верес» — 1:3

Голи: Загальський, 31 — Сімінін, 45; Волошинович, 83; Сергійчук, 90+3

Вилучення: Качараба, 81 («З») / Кропивницький, стадіон «Зірка», 1770 глядачів

«Чорноморець» — «Олександрія» — 2:2

Голи: Третяков, 26; Хобленко, 49 — Грицьук, 80 (пен.); Сітало, 87

Вилучення: Третяков, 71 — Чорний, 45 / Одеса, стадіон «Чорноморець», 2860 глядачів

«Зоря» — «Олімпік» — 0:2

Голи: Біленький, 69; Моха, 87

Запоріжжя, «Славутич-Арена», 940 глядачів

«Ворскла» — «Динамо» — 0:0

Полтава, стадіон «Ворскла», 9500 глядачів

Турнірна таблиця:

	І	В	Н	П	М	О
1. «Динамо»	4	3	1	0	8-1	10
2. «Шахтар»	4	3	0	1	8-3	9
3. «Олімпік»	4	2	2	0	4-0	8
4. «Ворскла»	4	2	1	1	5-5	7
5. «Верес»	4	1	3	0	3-1	6
6. «Сталь»	4	2	0	2	4-5	6
7. «Маріуполь»	4	1	2	1	5-4	5
8. «Карпати»	4	1	1	2	5-10	4
9. «Олександрія»	4	0	3	1	3-5	3
10. «Зірка»	4	0	2	2	3-6	2
11. «Зоря»	4	0	2	2	2-5	2
12. «Чорноморець»	4	0	1	3	3-8	1

Бомбардир: Циганков («Динамо») — 3.

Перша ліга. 4-й тур. «Волині» —

«Жемчужина» — 1:3, «Рух» — «Балкани»

— 0:1, «Гірник-Спорт» — «Десна» — 0:2,

«Геліос» — «Арсенал» — 0:1, «Полтава» —

«Авангард» — 3:0, «Колос» — «Кремінь» —

4:1, «Миколаїв» — «Нафтовик» — 2:1, «Інгулець»

— «Черкаський Дніпро» — 2:0,

«Оболонь-Бровар» — «Суми» — 2:1.

Лідери: «Полтава», «Арсенал» — 10,

«Десна», «Інгулець», «Геліос» — 9, «Оболонь-Бровар» — 8.

Бомбардир: Акименко («Інгулець») — 5.

Олексій ПАВЛИШ

■ ФУТБОЛЬНА МОЗАЇКА

Єврокубки

Третє коло відбору Ліги Європи пододала лише одна українська команда — «Олександрія»: після «сухої» нічий «на виїзді» підопічні Шарана мінімально здолали румунську «Астру» вдома. Це, до речі, перша перемога «жовто-зелених» у їх єврокубковій історії.

А от дебютант ЛЄ — донецький «Олімпік» — завершує свої виступи у Європі, ледь їх розпочавши: слідом за домашньою «мировою» футболісти Романа Санжара програли у Греції титулованому ПАОКУ.

Зазначимо, що до «Олександрії» у раунді «плей-оф» кваліфікації ЛЄ приєднається і невдаха відбіркових матчів ЛЧ — кийське «Динамо»: «біло-сині» за вихід у груповий етап боротимуться з португальським «Марітіму». А на хлопців Шарана чекає чемпіон Білорусі — «БАТЕ».

Ліга Європи. Кваліфікація. Третій раунд. Матчі-відповіді. «Олександрія» (Україна) — «Астра» (Румунія) — 1:0 (Запорожан, 43 (пен.); «О»: Паньків, Чеботасєв, В. Бондаренко, Гітченко, Банада, Цуриков, Запорожан, Сітало (Куліш, 68), Грицьук (Каленчук, 78), Старенький (Пономар, 57); перша гра — 0:0), ПАОК (Греція) — «Олімпік» (Україна) — 2:0 (Мак, 24; Цимирот, 45; Шахов (П) — із 72 хв.; «О»: Махарадзе, Лук'янчук

(Мігунов, 46), Моха, Цимбалюк, О. Кравченко, Немчанінов, Шабанов, Хомутов (Сондей, 60), Богданов, Шестаков, Біленький (Михальов, 71); 1:1).

Інші найцікавіші результати: «Осієк» (Хорватія) — ПСВ (Нідерланди) — 1:0 (Льопа («О» — до 78 хв.); 1:0), «Габала» (Азербайджан) — «Панатінаїкос» (Греція) — 1:2 (Безотосний — 90 хв., Вернидуб — 90 хв., Григорчук (усі — «Г») — тренер; 0:1), «Атлетик» (Більбао, Іспанія) — «Динамо» (Бухарест, Румунія) — 3:0 (1:1), «Лех» (Польща) — «Утредхт» (Нідерланди) — 2:2 (Костевич («Л» — 90 хв.; 0:0), «Мілан» (Італія) — «Університатя Крайова» (Румунія) — 2:0 (1:0).

Англія

Новий сезон на Туманному Альбіоні традиційно стартує матчем за Суперкубок: цього разу фанати побачили лондонське дербі між «Челсі» (чемпіоном АПЛ) та «Арсеналом» (володарем Кубка). Основний час поєдинку переможцю не виявив, а у серії пенальті точнішими були «каноніри» — для них це вже другий Суперкубок за останні три роки.

Активно готуються до старту в ЛЧ й інші гранди — «Ліверпуль», «МЮ» та «Ман. Сіті», за «синіх» у спарингах грав і українець Олександр Зінченко. Щоправда, шанси

20-річного хавбека залишитися у складі «городян» — примарні: за чутками ЗМІ, Зінченко через проблеми з британською візою може піти в оренду в «Наполі».

Суперкубок. «Челсі» — «Арсенал» — 1:1 (по пен. 1:4; Мозєс, 46 — Колашинац, 82).

Товариські матчі. «Арсенал» — «Челсі» — 0:3 (Вілліан, 40; Батшуайї, 42, 49), «Челсі» — «Баварія» (Німеччина) — 2:3 (Алонсо, 45; Батшуайї, 85 — Рафінья, 6; Мюллер, 12, 27), «ПСЖ» (Франція) — «Тоттенхем» — 2:4, «Манчестер Юнайтед» — «Манчестер Сіті» — 2:0 (Лукаку, 37; Рашфорд, 39; Зінченко («МС») — із 74 хв.), «Ман. Сіті» — «Реал Мадрид» (Іспанія) — 4:1 (Зінченко («МС») — із 69 хв.), «Тоттенхем» — «Рома» (Італія) — 2:3, «Тоттенхем» — «Ман. Сіті» — 0:3.

Іспанія

Багато грав у передсезонних спарингах своєї команди і єдиний український легіонер Прімери — нападник «Бетіса» Роман Зозуля. Але результативними діями екстремальця «Дніпра» не відзначився, тому найближчим часом може змінити клубну прописку.

А новий сезон в Іспанії 13-го серпня відкривається традиційним «ель-класико» — «Барселона» і мадридський «Реал» розіграють Суперкубок.

Товариські матчі. «Бетіс» — «Айнтрахт» (Німеччина) — 0:3 (Зозуля («Б») — до 68 хв.), «Барселона» — «МЮ» (Англія) — 1:0 (Неймар, 31), «Бетіс» — «Бенфіка» (Португалія) — 1:2 (Зозуля («Б») — із 46 хв.), «Реал Мадрид» — «Барселона» — 2:3 (Ковачич, 14; Асенсіо, 36 — Мессі, 3; Ракитич, 7; Піке, 50), «Барселона» — «Ювентус» — 2:1 (Неймар, 15, 26 — К'єліні, 63), «Севілья» — «Евертон» (Англія) — 2:2, «Реал Мадрид» — «МЮ» (Англія) — 1:1 (Каземіро, 69 (пен.) — Лінгард, 45).

Італія

Перед стартом нового розіграшу Серії А італійські гранди — «Ювентус», «Рома» й «Наполі» — активно працюють на трансферному ринку: так, «Стара синьйора» уже підписала экс-гравця «Шахтаря» Дугласа Косту, «вовки» борються за зірку сенсаційного «Лестера» Ріяда Мареза, а неаполітанці продовжили контракт із лідерами — Дрісом Мертенсом та Мареком Гамшиком, але розглядають можливість оренди українця Олександра Зінченка у «Манчестер Сіті».

Намагається не відставати від лідерів і «Мілан»: залучивши китайські інвестиції, «россо-нері» уже купили 10 гравців. Найгучніші трансфери — Леонардо Бонуччі з «Ювентуса» та Лукас Білья з «Лацио».

Товариські матчі. «ПСЖ» (Франція) — «Ювентус» — 2:3 (Гуєдеш, 53; Пасторе, 80 — Ігуайн, 45; Маркізіо, 62, 89 (пен.)), «Баварія» (Німеччина) — «Інтер» — 0:2, «Рома» — «Ювентус» — 1:1 (Джеко, 74 — Манджукич, 29), «Інтер» — «Ліон» (Франція) — 1:0, «Рома» — «ПСЖ» (Франція) — 1:1, «Баварія» (Німеччина) — «Мілан» — 0:4 (Кессі, 14; Кутроне, 25, 43; Чалханоглу, 85), «Мілан» — «Боруссія» (Дортмунд, Німеччина) — 1:3.

Німеччина

Найсильніші команди Бундеслиги — «Баварія» та «Боруссія» з Дортмунда — вдруге поспіль розіграли національний Суперкубок. Сильнішими цього разу були мюнхенці, для яких це вже шостий рекордний — трофей.

А інші команди, зокрема «Шальке» Євгена Коноплянки та «Байер» Владлена Юрченка, продовжують грати спаринги. Українські легіонери на передсезонних зборах виступають доволі успішно — в активі Коноплянки 4 голи та дві передачі, а у Юрченка — два точних удари і один пас.

Суперкубок. «Баварія» — «Боруссія» (Д) — 2:2 (по пен. 5:4; Левандовський, 18; Кімміх, 88 — Пулішч, 12; Обамейянг, 71).

Товариські матчі. «Боруссія» (Д) — «Еспаньйол» (Іспанія)

— 0:1, «Боруссія» (Д) — «Атлантас» (Італія) — 0:1, «РБ Лейпциг» — «Сток Сіті» (Англія) — 1:2, «РБ Лейпциг» — «Коньяспор» (Туреччина) — 1:0, «Байер» — «Зандхаузен» — 2:3 (Юрченко («Б») — із 61 хв.), «Байер» — «Боннер» — 2:2 (Юрченко («Б») — 46 хв., гол), «Шальке» — «Падерборн» — 1:0 (Коноплянка, 20).

Франція

У стартівому турі Ліги 1 чинний чемпіон — «Монако» — не без проблем обіграв «Тулузу». А володар Суперкубка — «ПСЖ» — без зіркового новачка Неймара, трансфер якого з «Барселони» вартістю 222 мільйони євро став найдорожчим у світі, — «на класі» здолав «Ам'єн».

Суперкубок. «ПСЖ» — «Монако» — 2:1 (Сідібе, 30 — Дані Алвес, 51; Рабіо, 63).

Ліга 1. 1-й тур. «Монако» — «Тулуза» — 3:2 (Жемерсон, 28; Фалькао, 58; Глік, 70 — Мамаш, 6; Делор, 53), «ПСЖ» — «Ам'єн» — 2:0 (Кавані, 42; Пасторе, 80), «Ліон» — «Страсбург» — 4:0 (Діас, 23, 61; Фекір, 58 (пен.), 90+1), «Мец» — «Генгам» — 1:3, «Монпельє» — «Кан» — 1:0, «Сент-Етьєн» — «Ніцца» — 1:0, «Труа» — «Ренн» — 1:1, «Ліль» — «Нант» — 3:0, «Анже» — «Бордо» — 2:2, «Марсель» — «Діжон» — 3:0. ■

«Бій проти Марріаги вийшов цікавим. Я отримав досвід. Утім мені потрібно буде працювати над захистом».

Григорій ХАТА

■ БОКС

Загартувався «Скорпіоном»

Василь Ломаченко втретє захистив свій чемпіонський титул і націлився на об'єднання поясів у напівлегкому дивізіоні

Заява Володимира Кличка про завершення бійцівської кар'єри навряд чи порадувала вітчизняних шанувальників боксу, адже попри свій поважний вік, экс-чемпіон світу ще міг подарувати прихильникам не один захопливий бій, як той, що заднім числом (проти Ентоні Джошуа) отримав статус останнього.

Однак у 41 рік Кличко-молодший вирішив не ризикувати й повісив боксерські рукавички на цях.

«У Володимира була велика кар'єра. Але він уже старий для боксу. Сьогодні у супертяжкому дивізіоні час молодих. Тож завершення кар'єри — розумне рішення», — так прокоментував останню заяву свого співвітчизника інший український боксер-професіонал Василь Ломаченко.

Так сталося, що його черговий бій на профі-ринзі збігся за часом із виходом Кличка на пенсію. Відтак вітчизняним шанувальникам боксу довго сумувати через втрату найуспішнішого українського представника в елітній суперважкій категорії не довелося.

Щойно змінивши аматорський на професіональний статус, Ломаченко привчив вибагливу боксерську спільноту до яскравих боїв у своєму виконанні.

Здавалося б, напівлегка вага — не надто показове місце для нокаутів, однак для боксера на прізвисько «Хай-тек» зовсім не проблема вкласти своїх опонентів на настіль рингу.

Після того як минулого уїкенду в Лос-Анджелесі колумбієць Мігель Марріага після

Захищаючи чемпіонський титул, Василь Ломаченко не залишив шансів колумбієцю Марріазі.
Фото з сайту sport.znaja.ua.

сьомого раунду відмовився продовжувати бій із Ломаченком, в активі нашого Супер-Васі стало сім (із дев'яти) перемог, здобутих нокаутами.

Перед тим як колумбієць Марріага викинув білий прапор, Ломаченко двічі вкладав

його на підлогу. Щоправда, й сам український боєць пропустив неприємний удар. І нехай суперник на прізвисько «Скорпіон» завдав його головою, розсічення над лівим оком бодай найближчим часом нагадаватиме Василю про підступність

візаві. «Бій вийшов цікавим. Я отримав досвід. Мені потрібно працювати над захистом», — резюмував Ломаченко.

Утретє захистивши пояс чемпіона світу за версією WBO в другій напівлегкій вазі, український боксер спробує-таки

провести бій-реванш проти Орландо Салідо, котрий завдав Лому єдиної наразі поразки на профі-ринзі. Якщо ні, тоді Вася цілком і повністю зосередиться на об'єднанні всіх поясів у своєму ваговому дивізіоні. За його словами, саме заради цього він і боксує.

Залишивши ринг, Володимир Кличко не залишив без інтриги супертяжкий дивізіон. На питання: кого він бачить своїм наступником на вершині боксерської еліти, экс-чемпіон світу назвав прізвисько свого останнього кривдника — 27-річного британця Ентоні Джошуа, котрому належать чемпіонські пояси IBF та WBA. «Мое серце спокійне, адже я передаю факел представнику наступного покоління — Ентоні Джошуа. Удачі тобі, брате, я пишаюся тобою», — на своїй сторінці у «Твіттері» написав Кличко-молодший.

При цьому практично одразу з голосною заявою виступив представник промоутерської компанії братів Кличків «K2» Олександр Усик — чемпіон світу за версією WBO у важкій вазі. «Мені дуже хочеться зустрітися з Джошуа. А доволі відчутна різниця у вазі мене не надто хвилює. Що більшою виглядає шафа, то голосніше вона падає», — наголосив Усик. ■

■ ЛЕГКА АТЛЕТИКА

Без змагального магнетизму

Легенда чоловічого спринту — Усейн Болт — не зміг на мажорній ноті завершити кар'єру

Григорій ХАТА

Основний лейтмотив чемпіонату світу-2017 в Лондоні було визначено ще задовго до його старту, коли легендарний восьмиразовий олімпійський чемпіон — ямайський спринтер Усейн Болт заявив, що саме на Туманному Альбіоні відбудеться його останній старт у кар'єрі.

Без сумніву, у Лондоні весь легкоатлетичний світ готувався побачити у виконанні Болта іще один блискавичний спринт, утім на мажорній ноті завершити фінал своєї останньої планетарної стометрівки ямайський бігун не зміг. «Підвів поганий старт, який вийшов просто жахливим», — так Усейн пояснив своє третє місце у вирішальному забігу на 100 м.

Попри те, що результати трійки призерів розділило лише 0,03 секунди, думається, не на такий підсумок розраховував іменитий Болт.

Хай там як, а титул чемпіона світу-2017 у чоловічому спринті здобув Джастін Гетлін, який показав час — 9,92 секунди. Другим фінішував його співвітчизник Крістіан Коулман (9,94). Результат Болта — 9,95.

Водночас уся увага фанатів вітчизняної легкої атлетики буде спрямована у сектор для стрибків у висоту, де змагатиметься бронзовий призер Олімпіади-2016 Богдан Бондаренко. Саме його стараннями українська збірна легкоатлетів не залишилася в Ріо з порожніми руками. Тож

і в Лондоні чекатимуть від Богдана медального стрибка. До головного старту сезону титулований харків'янин готувався за індивідуальним графіком, уникнувши обов'язкового проходження «внутрішньої кваліфікації» на чемпіонаті України.

При цьому для решти збірників національні старты мали важливий статус, адже від удалого їх проходження залежало місце спортсменів у підсумковій заявці на ЧС-2017.

Утім, хоч як старалися самі українські атлети, остаточного вигляду українській заявці надала Міжнародна федерація легкої атлетики, котра в останній момент підкорегувала склад «синьо-жовтих», виключивши з нього двох знаних вітчизняних спринтерок — Олесю Повх та Ольгу Земляк.

Точніше, рішення залишити дівчат поза ЧС приймали у вітчизняній федерації, проте базувалося воно на листі з IAAF, в якому йшлося про «дисциплінарні санкції» щодо українок. Для Повх та Земляк подібне рішення стало повною несподіванкою, утім, думається, диму без вогню не буває.

Наразі ця історія володіє найбільшим інформаційним магнетизмом, який стоїть у нас на чолі.

Однак, нічого дивного, адже більшість наших співвітчизників, які, вийшовши на арену, так і не змогли голосно заявити про себе, мають занадто мало досвіду для

Усейн Болт — бронзовий призер ЧС-2017 на стометрівці.
Фото з сайту www.iaaf.org.

високих досягнень. Зокрема, дебютантка дорослих ЧС Анастасія Бризгіна після потрапляння до фіналу на 400 м заявила, що її головним завданням на турнір було покращення персонального рекорду.

Концентруватися на власному здобутку, а не на турнірних перспективах, довелося й 19-річній стрибуні з жердиною Владиславу Малихін, котрий також не пробився до фіналу. «Якби затратив менше спроб для подолання планки на висоті 5,60 м — був би у фіналі», — резюмував Малихін.

Поза основним раундом залишилася й інша дебютантка дорослих ЧС — переможниця юніорського чемпіонату світу, металниці молоту Альона Шамотіна.

При цьому взагалі без результату завершила ЧС марафонка Вікторія Халілі-

на, котра, подолавши 32 км, була змушена припинити боротьбу. Крацюю ж з українок у цій дисципліні стала Дар'я Михайлова, котра з результатом 2:41.29 год стала 44-ю. У чоловіків найкращий час поміж українських марафонців — 2:15.34 — показав Ігор Олефіренко (18-й). ■

■ ХРОНІКА

Велоспорт

Після перемоги на чемпіонаті Європи 24-річна українська майстриня маунтінбайку Яна Беломоїна стала переможницею Кубка світу в олімпійській дисципліні кросс-кантрі. Статус чемпіонки нашій співвітчизниці дістався достроково. ■

Відчути себе королем світу

Як діти переселенців із Донецької, Луганської областей та Криму опановують яхтинг у центрі, що базується в Межигирі, у приміщеннях втікача Януковича

161 УКРАЇНА МОЛОДА
ВІВТОРОК, 8 СЕРПНЯ 2017

КАЛЕЙДОСКОП

ТАЛАНТИ І ШАНУВАЛЬНИКИ

На гарматний постріл

Суд заборонив нав'язливому фанату наблизитися до моделі Кендалл Дженнер ближче, ніж на кілометр

Аліса КВАЧ

Зірка не зірка, якщо в неї немає натовпу шанувальників, які чергують біля дому, супроводжують на прогулянках і, головне, скуповують усі речі, пов'язані з іменем кумира. Утім, така увага буває часто нав'язливою, а іноді — і загрозливою для життя і здоров'я.

Черговою жертвою одержимого фаната стала сестра Кім Кардашьян, супермодель Кендалл Дженнер. Ще в лютому вона почала отримувати любовні листи від свого палкого шанувальника на ім'я Томас Гаммель. Коли ж його слова не знайшли відгуку в серці красуні, благодання про любов змінилися образами та погрозами. При чому, в одному з листів Гаммель зізнався, що закохався в модель з першого погляду, коли побачив її в Костіко в 1998 році (хоча навіть, якщо це правда, то Кендалл тоді було лише три роки), а в іншому обізвав її «інтернет-повією» і заявив, що дівчина платить гроші чо-

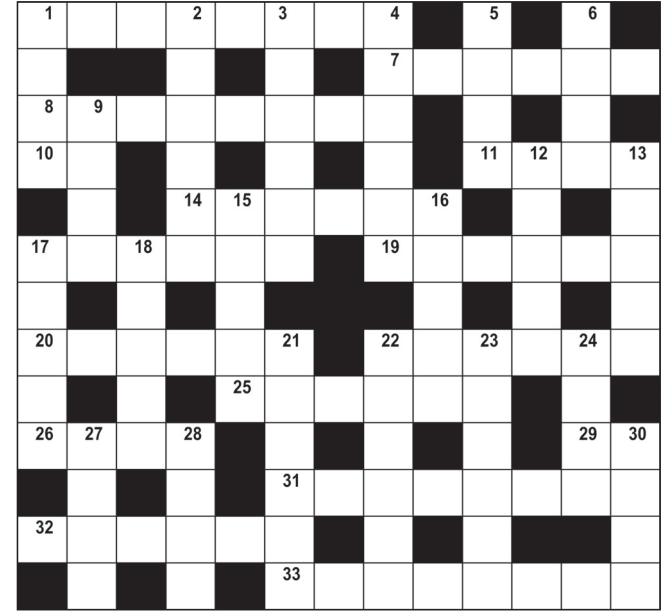
ловікам, щоб вони були з нею.

Зрештою, Кендалл не витримала і звернулася до суду з проханням забезпечити її від таких нестримних проявів почуттів із боку Томаса. І суд став на її бік, заборонивши невдалому залицяльнику впродовж трьох років наблизитися до моделі ближче, ніж на кілометр. Також упродовж цього часу панові Гаммелю заборонено купувати й носити з собою будь-яку зброю.

Суд сподівається, що три роки для Томаса вистачить, щоб любовний хміль вивітрився з голови. А от Кендалл розслабитися не варто, бо хто знає, скільки таких Томасів спокусилося на її красу. Сама ж зірка зізналася, що після того, як минулого року в їхній будинок пробрався злодій, вона не чувається в безпеці ніде. Що ж, така вона, плата за красу і славу. ■

Кендалл Дженнер.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №95

По горизонталі:

1. Людина, яка вперше пробує себе у якійсь справі. **7.** Парламент Ізраїлю. **8.** Озеро на кордоні Перу і Болівії. **10.** Дикий гімалайський бик. **11.** Священний птах Стародавнього Єгипту, чия голова прикрашала бога мудрості Тота. **14.** «Руки» краба чи рака. **17.** Турецька назва албанця, яка знайшла відображення в назві твердих сортів пшениці. **19.** Місто на Львівщині, де розташований один з військових полігонів ЗСУ. **20.** Країна в Східній Азії, з якою воювала Америка. **22.** Категоричне прохання, яке не допускає заперечень. **25.** Німецька клініка, в якій лікувалася Юлія Тимошенко. **26.** Літера-знак давньогерманського алфавіту, якій приписують містичну силу. **29.** Знаменитий замок-в'язниця, куди запроторили Едмона Дантеса з роману Олександра Дюма «Граф Монте Крісто». **31.** Довгі беззмістовні балачки. **32.** Зорепад або судно на підводних крилах. **33.** Американський штат.

По вертикалі:

1. «Тешуть тєслі з срібла сані, стелється сніжиста путь. На тих саянях в синь незнану ... Боже поведуть». (Богдан-Ігор Антонович). **2.** Стара назва Донецька. **3.** Низка установ, що обслуговують певну ділянку державного управління. **4.** Процес виготовлення тканини. **5.** Жіноче ім'я, використане в назві коктейлю на основі томатного соку та горілки. **6.** Столиця Індії. **9.** Син Дедала, який надто високо піднявся до сонця і

Кросворд №93 від 2 серпня

БУВАЄ

До останньої секунди

У штаті Кентуккі акушерка прийняла пологи в пацієнтки за кілька хвилин до початку власних

Ната НЕТУДИХАТА

Останнім часом жінки стали настільки активними, що намагаються до останнього відтягнути момент виходу в декрет перед пологами. І навіть у декреті, доки є час і можливість, намагаються доробити всі справи і «підтягнути всі хвости», прибуваючи в пологовий із ноутбуками чи нотатками для редагування. А от американській лікарці-гінеко-

логу Аманді Гесс «пощастило» повернутися до своєї роботи просто перед початком власних пологів.

Утім нічого такого доктор Гесс спочатку не планувала. Вона прибула до клініки заздалегідь і лежала в палаті, очікуючи початку процесу. Коли раптом почула розмову медсестер про те, що в жінки двома поверхами нижче почалися стрімкі пологи і є загроза життю малюка, бо пуповина обви-

лася навколо шиї, а її лікар кудись саме в той момент відійшов. «Я просто вдягла ще один халат і бахіли і спустилася в палату», — розповіла пізніше Аманді. З'ясувалося, що вона добре знає цю жінку, бо до декрету вела її в жіночій консультації. Та так само сприйняла появу нового лікаря за належне (власне, в такому стані на такі дрібниці, як зміна лікаря, уваги не звертасш), тож за деякий час уже мала змогу пригорнути новонароджену донечку. Аманді ж, повернувшись у палату, за кілька хвилин уже сама опинилася в ролі пацієнтки, оскільки її донечка теж попросилася на світ.

Тепер обидві мами ходять одна до одної в гості й сподіваються, що їхня малеча, коли підросте, теж потоваришує. «Я звикла до того, що лікарі працюють до останньої хвилини перед декретом, але я не сподівалася, що доведеться працювати до останньої секунди», — жартує тепер Аманді. ■

ПОГОДА

9 серпня за прогнозами синоптиків

Київ: невелика хмарність, без опадів. Вітер північно-східний, 3-8 м/с. Температура вночі +15...+17, удень +26...+28.

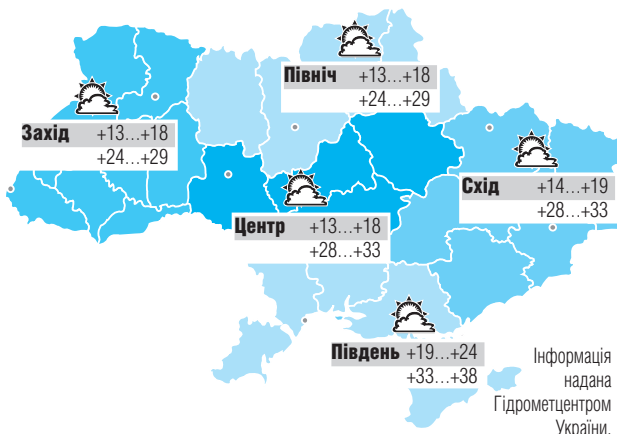
Миргород: без опадів. Уночі +15...+17, удень +30...+32.

Вінниця: без опадів. Уночі +15...+17, удень +30...+32.

Одеса: без опадів. Уночі +21...+23, удень +35...+37.

7 серпня температура води в Чорному та Азовському морях становила 25-28 градусів, у Дніпрі біля Києва — 25.

Курорти Карпат: невелика хмарність, без опадів. **Трускавець:** уночі +15...+17, удень +26...+28. **Моршин:** уночі +15...+17, удень +26...+28.

ПРИКОЛИ

Сніданок. За столом сидять чоловік і жінка.
Він:
— Зроби мені бутерброд із маслом та ікрою.
Вона акуратно намазує все на хліб. Він з'їдає.
— Зроби ще!
— Не буду. Це була демонстраційна версія турботливої жінки. Ліцензійну версію ти зможеш придбати тільки після реєстрації шлюбу.
— Сусіде, ваші джинси я вчора

випрала, відпарила, і вони стали коротшими. Так що підшивати їх зовсім не треба.
— Так це виходить, що я вам учора даремно шоколадку презентував?

— Люба, ти не уявляєш, скільки з мене здерли в ресторані за чашечку кави! Але є на світі справедливість.
— Що ти маєш на увазі?
— Коли я вже їхав додому, то виявив у себе в кишені три срібні ложки.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50

Телефон для довідок: т./ф.: (044) 454-84-92

Рекламне бюро: т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua

Відділ реалізації: т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kiev.ua>

Відділи:

новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua; права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;

міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25; економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;

медицини — povnyu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99; культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;

соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99; спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенки були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується

у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009095 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 569 Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71 Газета виходить у вівторок, середу, четвер, п'ятницю—суботу (спільний номер) Тираж 86734